

000
YGU

Del Viru

sta yra tyk del vyrų.
ais pasaka kaip gal
uznuodijima krauja
titu stypribe, pučkus
lavima, patrotitu
pusles ligas, ruma-
uėjai igautas lygas,
outi išgidomas sava
pygjai.
kia jums kodėl jus
diti. Knyga ta yra
kožnas vedes arba
rašita par Daktara,
jmu tu, specialisku
siusta vysai dykai,
konverta. Nesiusk
varda, ir adresa ant
sk mums šendena.
3 KUPONAS.

Chicago:
prižadiejma, aš noriečiau
vėna jūsu knyga del vyrų.

balsiai"

lė, papuošta paveiks-
revoliucijos
gzempliorių už \$1.00.

is. Adresu:

Philadelphia, Pa.

LA LAIDA

a. Buvo priežastis
umeratos surinkta.
draugai ir parinkti.

tas, T. S. Rubikas, P. J
sas, M. M. Račintė, Vl
levičius, J. Juškevičius

malės Raštų prenu-
Prenumerata \$1.00.

Philadelphia, Pa.

iaus gub., Trakių
o. Pirmiau gyveno
nėkite pranešti kas
jis pats teiksis atsi-

(43)

THE LITHUANIAN WEEKLY
"KOVA"
Published every Friday by the
LITHUANIAN SOCIALIST FE-
DERATION OF AMERICA
(Incorporated April 28, 1908.)
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

KOVA

LITHUVIŠKAS SAVAITRAŠIS
"KOVA"
Išleista kas Pėnųdėla. Išleista
LIETUVIŲ SOCIALISTŲ SA-
JUNGA AMERIKOJE
Inkorporuota Balandžio 28 d. 1908.
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

Nr. 44.

Philadelphia, Pa., 3 d. Lapkričio (November), 1911 m.

Metas VII

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA

TURINYS.

<i>Taurupis</i>	Žiaurumas bei prievarta.....	525
<i>Rėda</i>	Dvi srovės.....	526
<i>L.F. d' M.R.</i>	Socijalizmas ir anarchizmas.....	527
<i>A. Atgaja</i>	Labai abejotinas tikrumas.....	528
<i>V. Paukštys</i>	Chiniečių judėjimas.....	530
APŽVALGA.....	530	
AMERIKA.....	530	
UŽSIENIS.....	531	
DARBININKŲ GYVENIMAS.....	532	
IŠ DRAUGIŲ GYVENIMO.....	533	
KORESPONDENCIJOS.....	534	
BELETRISTIKA.		
<i>Senas Vincas</i>	Tautininkų mitingas.....	535
SAJUNGOS REIKALAI	536	

THE LITHUANIAN WEEKLY "KOVA" PUBLISHED EVERY FRIDAY

Lithuanian Socialist Federation of America

K. VIDIKAS, Editor. A. ŽYMONTAS, Manager

SUBSCRIPTION RATES in all parts of the World	PRENUMERATION RATES in all parts of the World
One year \$2.00	Vienleis mėtas \$2.00
Six months 1.00	Šešiems mėnesiams 1.00
Three months .50	Trims mėnesiams .50

ADVERTISEMENT RATES ON APPLICATION. APGARŠINIMU KLAUSI

"KOVA"
1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.
Telefonas, Keystone, Main 2958.

Revoliucijos Gimimo Momentas.
NAUJAS GRAŽUS PAVEIKSLAS Šis paveikslas perstato Revoliucijos gimimo momentą: sukylimą liandies prieš cariską valdžią. Paveikslas didumas 14X16 colių, prekė su prisieintimu 20c., daugiaus imantiems ant karto, nuleidžiama 50 procentų. Ji parduodam todėl taip pigiai, kad norime praplatinti tarpe darbininkų kleisos revoliucjoniskias mintis.
* Norintieji turēt ši paveikslą kreipkitės į "Kovos" Administraciją.

Platinti 'Kova' - pelnas

NEABEJOJAME, kad kiekvienas draugas, prigulintis prie Lietuvių Socialistų Sąjungos, tos vienintelės lietuvių darbininkų organizacijos Amerikoje, kuri pasiskyrė sau už tikslą skleisti į skriaudžiamų darbininkų minią socializmo idėją ir nori koku nors būdu prisidėti prie to prakilnaus, idėališko ir daug pasišventimo reikalaujančio darbo.

Skleisti socializmo idėją galima įvairiais budais. Bet parankiausiai yra — platinant «K O V A». Dabar, kuomet «K O V A» — drašiai galima sakyti — pilnai atsako savo tikslui, butina pereiga kiekvieno sąjungiečio yra platinti ją.

Tam atsirado puiki proga. Pagal nutarimą P. K-to, «KOVOS» administracija išleido tam tikras *Prenumeratos Kortas*. Tos kortos parduodamos kiekviena po 25 c. Bet platinimui pirkti reikia nemažiau kaip už \$1.00, o už tai gaunama penkias kortas. Tokiu budu platintojas pelno 25 centus. Už vieną prenumeratos kortą «KOVA» siunčiama šešias savaites.

Panašiai platina savo laikraščius ir kitų tautų cocijalistiškos organizacijos. Tai kodėl gi ir mes negalime panašiai daryti? Toks darbas atneš daug naudos Lietuvių Socialistų Sąjungai, mums patiems ir liaudžiai. Bandykim pasidaruoti. Draugai! Nuoširdžiai kviečia Jus «KOVOS» administracija, vardan mūsų prakilnaus ir didelio darbo, tuojau užsisakyti *Prenumeratos Kortas* ir progai pasitaikius, pardavinėti ir platinti «KOVA», o sykiu ir socializmo idėją.

"KOVA", 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

Dr. Ignotus Stankus

Bell Telephone Dickinson 8757 w.

Del daktariškos rodos galima atsiskaityti pas Dr. Ign. Stankų per telefoną ar laišku ir iš kitų šteitų, taipgi Kanados.

— Vienatinis tikras daktaras-lietuvis Philadelphijoje —

Jis yra pabaigęs aukščiausius ir jau paskutinius daktariškus mokslus. Buvo miestavų daktaru mieste Indianapolis. Mokėsi ir praktikavojo *The New York Post Graduate Medical School and Hospital*. Visi jo paliudijimai išstatyti yra ofise, kur kiekvienas a silankęs gali juos matyti.

Dabar įrengė savo locną ligonbutį Philadelphijoje ir tame paciamo name padirbo puikią *medikališką kliniką* su laboratorija, elektriškas mašinas ir aptieką su geriausiomis gyduojėms. Čia visi ligoniai atranda teisingą pagalbą, išsilydo ir palieka sveiki. Štai ką liudija patys ligoniai:

„Nuo visokių spuogų ir išbėrimų, ant veido ir kaklo ir viso kūno, taipogi nuo kitu odos ir kraujo ligų, nera geresnio daktaro, kaip Dr. I Stankus. Daug daktarų atlinkiau, bet nei vienas negalėjo išgydyti.“ Taip kalba Jos. Švilpa, 1011 Carlton St Philadelphia, Pa.

„Šiuomi viešai iš iškiu savo širdingą padėką Dr. Stankui už išgydymą nervų ligu ir sugražinimą vyriškumo, kuriu kiti daktarai atsisakė išgydyti. I visiems su slaptomis ligomis patariu kreiptis pas dr. Ig. Stankų, o nepasiga lėsite savo žygio.“

GARBUS DAKTARE: neišrandu žodžių p dėkavojimu Tamistui už išgydyma skau dėjimo šonuo e ir po širdies gėlimo strėny ir skausmingų mėnesinių, kurių kiti visi daktarai neapsiėmė gydyti. Bet Tamistos operacija kaip ranka atėme kentėjimą nuo manęs Ela Mažinacky 1325 S. Front St., Phila

A. Zmūzen, Salem, Mass 57 Pingree St. **Dr. Ig. Stankus.** John Akuotaitis, Montreal, Que, Canada, rašo: „Malutis gydytojai — Šešta diena, kaip gavau nuo Tamstos liekarstas ir vartoju sulyg užrašo, jau negaliu atsidėkoti Tamstai iš džiaugsmo da tik pusę liekarstu sunadojau bet jau visas sustiprėjau ir b igiu gyti. Daugiau neturiu ką rašyti: nes jau nereikalauju daktariškos pagalbos. Ta įkiri liga, kuri taip daug prikankino mane ir kurią kiti daktarai laikė už neišgydoma, dabar jau baigia gyti. Ačiū Tamstoms už pigų ir greitą išgydymą.“

Išgydau pasekmingai ir ant visados nuo:

reumatizmo, skaudėjima šonų, sanarių kaulų, strėny, kojų, pečių, nuo visokių kraujo ligu užkrečiamu lytišku ligų, triperį, šankerį sifilį, užk etėjima ir nedidbima vidurių, išbėrima, niežėjimą ir augimą ant veido ir kūno visokių spuogų, dėdervinių ir slinkimą plauku, galvos skaudėma, širdies, inkstu, kepenų ir plaučių ligas, visokias nervų ligas neuralgija, drebėjimą sanna riu, greitą s pykima, negalėjimą miegot ir įsgastį, greitą pailsima, sunkų kvėp.vimą, peršalimo slogas ir nusilpnėjimą sveikatos, visokias moterų ligas skausmingų ir nelegulerišk mėnesinių tekėjimą ir gumbo Išgydau su operacija rupturą, apendecitą, vėžį, skilvyje augančius akmenis visokius skadulius, guzus (tumors), kepenų, inkstų ir pūslės Darau operacijas ant gyslių kaulų nervų, smegny, moterų ir vyrų gimdančių organų, pritrauktas kojas ir rankas atitaisau ir padarau sveikas. Taipgi daro operacijas ant nosies, akių ir gork es.

Dr Ignatius Stankus, M. D. 1220 So. Broad Street, Philadelphia, Pa.

Ofiso valandos: nuo 9 iki 12, nuo 2 iki 4, ir nuo 6 iki 8 vakare. Šventadieniais nuo 1 iki 5 popiet.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valetijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

KOVOS Agentai.

K DEMIKIS, 41 New Empire st., Wilkes Barre, Pa.
A.L.REIKAS 4547 Cambridge st., Philadelphia, Pa. Frankford.
A. J. NERIS Box 195 Easton, Pa

FIVE BROTHERS'

Pipe Smoking

TOBACCO

Rūkytojams pypkių geriausias vartoti pjaustytas tabakas «Five Brothers» galima gauti pirkt kiekvienoj krantuvėj.

5 ir 10 centu pakelis.

The American Tobacco Co.

Dr. KOLER, LIETUVIS GYDYTOJAS

Yra tai vienatinis gydytojas Pittsburge, diplomuotas Varšavoje, kuris turi suvirš 15 metų išbandymo gydyme visokių ligų. Išgydo visokias ligas, nepaisant iš kokios priežasties pačina, kaip tai: Naktinius Trofijimus Sėklos, Syfilio, Triperio, Vyriškos pūjegos, taipgi gydo Savvališkas ligas. Jojo speciališkumas yra gydymas užsenėjusias ligas Nervų, Reumatizmo, Plaučių uždegimo, Nupuolės silpnybės ir Kraujo nubėgima. Užsenėjusias ligas kad ir nuo tėvų paeinančias. Per laiškus negydu.

Dr KOLER 638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
Adinos: nuo 9 iki 5 vakare. Nedėloj nuo 9 iki 4 p.p.

„Atlikts kriukis!“

Savo pirmąjį (5 metų) jubilėjų „Dilgėlės“ atliko ir jau vadinasi pilnai suaugusios, ir gali eit ristyn su „rimtaisiais ir didžiaisiais“ laikraščiais: boikotų nebijo, jiems atlikts kriukis. Kas gi bljotų jas skaityt? Gal tik ne žmogus, ar koks pirmelvis su skersom kulnim! :: :: ::

„Dilgėlės“ per metus eina už \$1.00 per visą žemę ir visus vandenis kas dvi savaiti. :: ::

ADRESAS: **Baltrušaitis Bros.** 2400 Fifth Ave. :: Pittsburg, Pa.

Ziaurumas bei prievarta.

NEVIENTAS kapitalistas ir kapitalistiškos «doros» apgynėjas pasako: «Aš nėsu unijų priešas, jeigu jos ramiai užsilaiko, bet aš esu aršiausias jų priešas, jeigu jos dasileidžia žiaurumo, prievartos». Puikus tai yra žodžiai. Verta į juos kiek giliau išsižiūrėti. Gi ištikrųjų, kas tai yra tas unijų žiaurumas, kurį kapitalistas pasmerkia? Geriau tą klausimą bus atsakyti, privedant keliatą atsitikimų iš šiandieninio darbininkų gyvenimo.

Miestelyje Franklin Furnace, N.J., gyvena 1,800 gyventojų. Visas miestelis užsilaiko darbu darbininkų, dirbančių New Jersey Cino kasykloje. Tai vienatinė to miestelio darbvietė. Daugiausia joje dirba lenkų, kuriuos amerikona vadina «damn Polacks». Kiek laiko atgal kasyklos kompanija įtaisė naują mašiną užregistruvimui laiko, kokį išdirba darbininkai.

Kasyklos darbininkai ėmė murmėti, kad mašina neteisingai užregistruoja laiką; kad mašina juos apgaudinėja. Jie pasiskundė apie tai kasyklos valdybai. Bet valdyba atsisakė perkeisti užvestą tvarką.

Tuomet darbininkai parsikvietė organizatorių ir susiorganizavo į uniją, kad šiek-tiek apsigynus nuo begėdiško išnaudojimo.

Porą dienų potam jau buvo atsakyta darbas 21 darbininkui, kurie aktyviškai dalyvavo sutvėrime unijos. Už ką jie buvo atstatyti nuo darbo, niekas jiems nepasakė. Pasakyta tik tai, kad kompanija nereikalauja jų darbo. Tada unija sustraiškavo.

Miestelyje yra nedidelis skaitlius mėsinių ir pirklinotojų kitais valgomais daiktais, o taipgi pora-trejetas krautuvėlių su butiniausiomis vietiniam gyvenimui reikmenimis. Vadinasi, yra nedidelis skaitlius smulkiųjų biznierių. Jie pamatė, kad straikuojant darbininkams, jų bizniai turės nupulti. Pradėjo galvoti, kaip apgynus šventas biznio teises. Sugalvojo. Laikė susirinkimą ir išrinko Komisiją prašalinimui tų kliučių, kurias straiikas nešė darymui biznio. Biznieriai apginklavo savo Komisiją revolveriais ir buožėmis ir paleido ją «tvarką» daryti. Komisija išnagrino galiau vieną darbininką ir davė jam pasirinkti vieną iš trijų: arba tuojuos grįžti į darbą, arba apleisti miestelį, arba buti primuštu buožėmis.

Kai-kurie straikeriai bandė pasiklausti komisijos, kas jai davė galę taip elgtis. Bet komisijos buožės juos gan greit pertikrino, kad ne vietoje buvo jų klausimas. Kai-kurie maineriai pasislėpė savo namuose. Ponai su buožėmis vaikščiojo po mainerių namus. Kur jų gražioju neįsileista, ten išlaužė duris ir išrausė visus užkampius, iki surado pasislėpusį. Pasislėpęs, žinoma, atsiėmė už pasislėpimą geras magaryčias, o po tam jau galėjo padaryti pasirinkimą iš trijų mlnėtų daiktų. Jeigu kur moteris norėjo užsistoti už vyrus, tai ir jos buvo buožėmis pamokintos, kad tai ne jų dalykas.

Viename name pati pasakė, kad jos vyro nėra namie. Ponai «tvarkadariai» atsakė, kad ji meluojanti. Jie, atkišę revolverius, liepė jai nutilti, ir išlaužė miegamojo kambario duris. Moteris ėmė protestuoti, bet tuojuos, buožėmis apsvaiginta, krito ant grindų. O jie išjieškojo visą namą, tačiau paties nerado. Jis buvo apleidęs miestelį. Moteris buvo neščia ir nelaiku pagimdė dvynius, abudu negyvus. Ir ilgą laiką ji išgulėjo ligonbutyje; vosne-vos išgijo.

Tokiomis įmonėmis dauguma straikerių buvo priversta grįžti darban. Vietos tų, kurie buvo apleidę miestelį arba kurie šliaip jau buvo pasislėpę laike «tvarkytojų» misijos, — visų tų vietos buvo užimtos darbininkais, iš kitur atgabentais.

Tokiu būdu apginta šventos didelio ir mažo biznio teisės, pa-

stidėkavojant energijai Franklin Furnace'o piliečių, priguliočių prie «augštesnės klasios». Gal jums pasirodys, kad tie piliečiai papildė kokį žiaurų veiksmą? O ne! Jie vientik apgynė šventą «biznį».

Paimsime kitą atsitikimą.

Štai dirba dirbtuvėje darbininkas. Jis priguli prie unijos. Jam ta unija yra svarbiu ir šventu daiktu. Jis tiki, kad ji išreiškia brolybę ir vienybę jo amato darbininkų. Jis dirba sykiu su savo draugais, unijiečiais. Jų kasdieninis gyvenimas po bendrais vargais ir nemalonumais padaro tarp unijos draugų bendrą jausmą; tą bendrą jausmą ir išreiškia unija.

Jis apsidairo aplink save ir mato, kad iš visų pusių vedama kova prieš tą uniją. Jis mato, kad jo darbdaviai be perstojo stengiasi ją išardyti; kad teismai prieš ją eina; kad yra išduodami įstatymai, kad suvaržius ir prispaudus ją; kad teisėjai išduoda prieš ją «injunctions», atima jai teises straiukuoti; kad policija ir kariuomenė visuomenei padaro tarp unijos draugų bendrą jausmą; o tie visi persekiojimai linkul jo unijos priverčia darbininką da labiau prie jos prisirišti. Unija jam reiškia apsigynimą prieš priešingą jam draugiją.

Pragyvenimo reikmenįs pabrangsta, ir darbininkas negali pragyventi už tą algą, kurią jis nuo seniai gauna. Unija pareikalauja, kad darbdaviai pakeltų algas darbininkams. Darbdaviai atsisako. Unija apšaukia straiką. Darbdaviai prisiramdo skiaubų. Valdžia paskiria policiją ir kariuomenę apsaugoti dirbtuvę ir lydėti skiaubus; ir valdžia apmoka tiems «tvarkos» darytojams algas iš visuomenės pinigų. Teismas išduoda «injunctions» — užgina staukuojantiems darbininkams susirinkti į burius ant gatvių, uždraudžia jiems šnekėtis su kitais žmonėmis apie straiką, įsako neprisiartinti prie dirbtuvės ir neižeisti skiaubus. Darbininkas mato, kad valdžia, kuri taip uoliai apgina darbdavio reikalus, nieko nedaro, kad užstotų darbininką nuo beširdžio išnaudojimo. Jis mato skiaubus užimant jo vietą ir mato, jog jo šeimyna duonos netenka. Ir nors jis žino, kad valdžia jam uždraudžia priešintis prieš valdžios įsakymus, vienok, pats nesijusdamas, negalėdamas susiturėti, nutveria plytgalį ir sviedžia juo į skiaubą.

Ir tokį jo pasielgimą kapitalistai ir valdžią skaito už žiaurų veiksmą, ir straikerį skaudžiai baudžia.

Jeigu straikas darbininkams nepavyksta, jeigu jiems prisieina jieškoti kitur darbo, tai tuomet jie persitikrina, kad jų darbdaviai išgarsino straikerius po visas dirbtuves; ir tokiu būdu straikeriai negali surasti sau darbo. Kai-kurie jų tampa valkatomis, kiti estį priversti vaginėti ir nedorus darbus daryti. Ir tik geriausiam atsitikime, praradęs darbą ir negaudamas kito, beturtis darbininkas priverstas estį atimti savo vaikus iš mokyklos ir siųsti juos dirbtuvėn. Gal skaitytojas pamislys, jog kapitalistai, taip pasielgdami, dasileidžia prievartos, žiauraus darbo? Ir, be abeje, tai yra prievarta ir žiaurus darbas, bet kapitalisto ir valdžios akysė tai tik doras darbas, reikalingas apgynimui šventų biznio teisių. Tas darbas yra pripažintas Augščiausio Suv. Valstijų Teismo už gerą darbą.

Tokiu būdu jau pradeda darytis aišku, ką kapitalistai mano, kada jie sako, jog unijos dasileidžia prievartos bei žiaurumų. Išėina, kad žiaurumo veiksmas, pagal kapitalistus, yra tai byle kokis veiksmas, kurį atlieka darbininkas palaikymui savo unijos, pagerinimui savo buvio.

Paimkime da kitą atsitikimą.

New Yorko bankeris Charles W. Morse buvo patrauktas teisman už peržengimą Suv. Valstijų bankinių įstatymų. Už liudytojus buvo pašaukti jo paties klerkai (raštininkai). Jie maž-daug teisingai paliudijo. Morse tapo pasodintas kalėjiman, o jo banka subankrutijo. Klerkai pasijuto be darbo. Ėmė jo jieškoti po ki-

RS'

tytas ta-
iekvienoj

TOJAS

tsburg, Pa.
nuo 9 iki 4 p.p.

masi pilnai
s" laikraš-
jus skaityt?
:: :: ::

th Ave. ::
sburg, Pa.

tas bankas. Bet kur tau? Niekas jų į banką nepriėmė. Jie visur buvo išgarsinti, kaip niekšai, kaip neištikimi savo darbdaviams. Jie temokėjo tiktai bankinį darbą, o tokio nei vienas jų negavo. Negalėdami pakelti smuglo nei prisitaikyt prie kokio kito šiek-tiek žmoniško užsiėmimo, vieni jų tapo valkatomis, o kiti iš vargo ir rupesčio net mirė. Mums išrodo, kad tai kapitalistai šiame atvėjyje atliko žiaurų, prievartingą darbą iš atžvilgio į tuos klerkus, kurie paliudijo, jog jų darbdavys laužė šalies įstatymus. Mums netik rodosi, bet mes matome ir tikime, kad vistiek, ar žmogų užmuši plytgalin, ar jį numarinsi badu — mes tikime, kad tai viena ir ta pati piktadarystė. Bet valdžia nepaskaitė kapitalistams bankeriams to už žiaurų pasielgimą. Argi neaišku, kad klausime žiaurių pasielgimų viskas priguli nuo to, kas tų pasielgimų dasileidžia?

Jeigu neaišku, tai štai da vienas atsitikimas, kuris galutinai galės parodyti dalyką tikroje jo šviesoje.

Keliatas metų atgal kilo straikas ant Brooklyno gatvekarių sistemas. Tuojaus buvo pašaukta kariumenė priversti darbininkus, kad grįžtų prie darbo. Būriai kareivių vaikščiojo gatvėmis, praleisdami skiabus kunduktorius ir motormanus į darbą ir iš darbo. Buvo žmonėms įsakyta, kad niekas nedrįstų buti ant gatvės ir niekas nedrįstų per langą žiūrėti, kol kareiviai nepraleis skiabų.

Vienas žmogus biskelį prasivėrė savo miegamojo kambario langinūčias ir pamėgino pro jų tarpelį pasižiūrėti į tokią skiabų ir kareivių procesiją. Pastebėjo tai vienas kareivis ir gerai pataikytu šuviu ant vietos nudėjo žmogelį. Kitas kareivis toliaus pamatė žmogų ant jo namų stogo, užsiglaudusį už kamino, bežvelgiantį į tą procesiją, ir taip gerai pataikė tam žingeidžiam piliečiui, jog į keliatą sekundų jo lavonas nudribo ant gatvės.

Skaitytojas šitokius darbus priskaitys prie žvėriškumų, bet akyse kapitalistų ir valdžios tie darbai — tai geri darbai, reikalingi palaikymui «tvarkos», įstatymų, šalies gerbuvio ir, žinoma, svarbiausia palaikymui «švento» biznio.

Ko gi kapitalistiškoji valdžia ir kapitalistai mokina darbininkus, kuomet taip žvėriškai apsieina su jais? — Ugi štai ko: Darbininkas yra sutvertas, kad dirbtų, kad sutvertų kitiems turtus, bet patsai nieko negautų; kad dievas sutvėrė jį, kad dirbtų po namams, kuriems dievas paskyrė gyventi pertekliuje ir išdykavime. Todėl darbininkas privalo negaišinti laiką kokiais tenai straikais, bet umai stoti darban.

O susipratę darbininkai jau tam šiandien netiki ir teisingai mano, jog tai su jais žvėriškai, prievartingai apsieinama, kuomet juos priverčia dirbti prie tokių išlygų, prie kokių jie negali ir nenori. Jie pradeda manyti, kad visa šita kapitalistiškoji sistema patį savaimi yra prievartos, žvėriškumo aktas ir, suprantama, jie vis labiau ir labiau praranda paguodoną linkui šios palaimintos įstaigos — kapitalistiškos sistemos.

Franklin Furnace'o «geresnių» kliasų piliečiams priguli nemaža garbė už atvirumą. Jie tiesiog, be jokio veidmainiavimo, gynė «šventas» biznio teises; jie savo tikslo neslėpė. Gi didesniejie kapitalistai tą patį daro, ką ir Franklin Furnace'o «geresniejie» piliečiai. Skirtumas tik tame, kad didiejie kapitalistai pasišaukia sau teismus, policiją, kariumenę, kad darytų «tvarką» dėl «labo» šalies, tuo tarpu kaip F. Furnace'o biznieriukai patįs vardan biznio apsiginklavo ir daužė galvas mainieriams ir jų moterims.

Al. Taurupis.

DVI SROVES.

Tautiečiai mėgsta užmesti socialistams, kad pastariejie pradėjo kovoti su tautiečiais. Kad kovoja, tas teisybė; nesigina ir patįs socialistai. Rodos, tautiečiams nebūtų ko rus-

tauti, jei jie atjaunų Tėvynės reikalus, kuriuos taip tankiai pina su savo bizniškais reikalais.

Kas yra tie socialistai ir «tautiečiai» ir kam jie tarp savęs kovoja? Lietuvos darbininkas jau ne šiandien kovoja su savo tautiečiu ukininku; kovojo metų eiles, nors neatvirai, nepolitškai. Atžagareiviai moka prikaišioti, kad mūsų tauta kapitalistų, milijonierių neturi; tas teisybė. Bet kad šios dienos tvarkoj netik kapitalistai darbininkus išnaudoja, bet ir stambesni ukininkai, tai irgi teisybė. Ukininkas, samdydamas darbininką, nežiuri, ar jis tautietis ar ne, by tik pigiau nusamdyt, by tik samdininkas daugiau darbo atliktų, by tik lengviau būtų nusukt mokestį už sugadintą įrankį. Darbininkas gi, priešingai, kiek galėdamas, stengiasi priversti ukininką, kad žmoniškiau apsieitų su samdininku, už darbą geriau atlygintų. Tokios tai dvi, viena kitai priešingos, nesutaikomos srovės trinasi ir trinasi tarp savęs. Kas vienai pusei ant naudos, tas pats antrai ant nenaudos.

Buvo tokių laikų, kada abi pusės Lietuvoje turėjo vieną ir tą-patį reikalą, pavyzdin, atgavimą spaudos, visiems lygiai reikalingos, kaip socialistams, taip tautiečiams ir klerikalams.

Prasidėjus karei rusų su japonais, virto kitoki laikai. Atgavom spaudą ir šiokią-tokią laisvę. Ant galo, visos Rusijos proletarijatas sumanė visiškai išsiluosuoti iš po cariško jungo; tai išgirdę, ėmė dėtis prie bendro darbo ir Lietuvos proletarijatas — prie Lietuvos Soc.-Dem. partijos. Subrašė jo caro sostas, suskambėjo linksmas darbininko bežemio ir mažazemio balsas: «Pasidalinsime žemės lygiai, o kas pats nebirba ir nenori dirbti, neduosime tam nieko — samdininkaut gana! Stambesni žemvaldžiai drebėjo; netik nesėlpė sukilimo, bet da ir tramdė jį. Tuomet apsieiškė atvira kova ir Lietuvos darbininkų soc.-dem. su tautiečiais demokratais. Kas soc.-dem. buvo šventa ir teisinga, tas žemvaldžius demokratus piktino. Kuomet soc.-dem. šaukė į kovą ir vedė savo rankose visą revoliucijos darbą — tai išspradžių net klerikalai pripažino tai už gerą ir ėjo išvien, tik tautiečiai — demokratai skyrėsi (žiurėk tų dienų «Kataliką»).

Amerikoj da skirtumo nebuvo, visi lygiai revoliucijai atjautė; aukos plaukte plaukė revoliucijos reikalams. Buvusis socialistas Dr. Šliupas padalino aukas soc.-demokratams, draugijiečiams ir demokratams lygiai. Vos tik atsišaukė Lizdeika už «neteisingą aukų padalinimą», kaip matant kilo ir Amerikoj revoliucija socialistų su tautiečiais. Negana to, matydami sutremptą revoliuciją, nekurie mūsų «draugai» pereina į «drutesnę» pusę ir ima šmeižti socialistus visokiais budais. Į tų «draugų» kompaniją pereina ir karštasis Širvydas ir apšaukia mus paklydusiais, kad neinam koja kojon su jų «draugais». O visgi mes neisime koja kojon su jais ir neplojame delnais už mūsų tautiečių įnešimą, kad kiekvienas darbininkas turėtų paliudijimą nuo ukininko apie savo teisingą tarnavimą arba duotų ukininkui rankpinigius.

Jūs garbinate Gediminus, Keistučius, Vytautus, bet pamirštate našlaitį-piemenėlį. Jūs išmėtote tukstančius dolerių, kuriuos uždirbo mūsų broliai ir nesigailėdami auka-

uos taip tankiai

kam jie tarp sandien kovoja su ors neatvirai, nekad musų tauta Bet kad šios dieišnaudoja, bet ir inkas, samdydaie, by tik pigiau o atliktų, by tik įrankį. Darbi-asi priversti uki-inku, už darbą i priešingos, ne-qs. Kas vienai os.

uvoje turėjo vie-udos, visiems ly-tiečiams ir klieri-

rto kitoki laikai. Ant galo, visos suot iš po cariško larbo ir Lietuvos rtijos. Subrašė-inko bežemio ir ūi, o kas pats ne— samdininkaut k nešelpė sukili-kė atvira kova ir iais demokratais. žemvaldžius de-ė į kovą ir vedė pradžių net kle-tik tautiečiai-de-).

ai revoliucijai at-alamis. Buvusis c.—demokratams, ik atsišaukė Liz-ip matant kilo ir ais. Negana to, musų «draugai» ijalistus visokiais ir karštasis širvy-nam koja kojona koja kojona su jais ir ną, kad kiekvie-tininko apie savo lkpiničius.

s, Vytautus, bet e tukstančius do-sigailėdami auka-

vo apšvietos darbai, o jūs ką tokio naudingo darbininkui iš-leidote už jų centus? Kokią naudą iš jusų išleistų rėštų tu-rės kaimo liaudis — berniukai, našlaičiai—piemenėliai, kai-mo mergaitės? Kokią naudą iš jusų leidžiamųjų «patrijotiš-ku» raštų turės dirbtuvių darbininkai ir darbininkės?

Savo darbus jūs galite vadinti kultūriškais, patrijotiš-kais, bet jie yra neverti liaudies centų. Jūs manote tuom liaudžiai duoti «tantišką susipratimą». Na, ir susipras liau-dis, tiktai ne dėka jums, ir susipratusi liaudis neduos jums garbės už jusų tamsios apšvietos platinimą.

J o n a s R e d a.

Anarchizmas ir Socijalizmas.

PO tokiu antgalviu *Laisvoje Žmonijoje* N3 tilpo straipsnis, kurio autorius, reikia spėti iš nepasirašymo, yra patsai laikraščio redaktorius. Kadangi tame straipsnyje daug nebutų daiktų bandoma pristinti socialistams, ir tai da pasire-miant ant anarchizmo pamatų, kurių nei pats rašytojas nepažįsta, — tad aš noriu čion keliatą žodžių pratariti linkui tų mioėtame straipsnyje išreikštų gudrybių, paremtų neva ant moksliskų pama-tų. Dėl to straipsnio geresnio peržvelgimo padalinsime jo turinį į sekančius punktus: 1) stengiamasi parodyt anarchizmo «mokslą», 2) bandoma parodyti, kad socijalizmas negali naudoti atnešti žmo-nijai, ir 3) pastebima tulos, pagal to straipsnio autoriaus nuomo-nę, «labai stambios socijalistų skelbiamos klaidos». Peržvelgsime tuos punktus iš eilės.

Pirmas — tai anarchizmo mokslas. Straipsnio autorius jau pačioj pradžioje savo argumentavimų už anarchizmą pasirodo, kad nepažįsta nei socijalizmo, nei anarchizmo. Jis sako: «Abieji jie (socijalistai ir anarchistai. L.F. d' M.-R.) reikalauja vieno ir to paties: specialinių pirmesnybių panaikinimo ir visiems lygios tiesos prie žemės pripažinimo». Kad tame visai nėra išreikšta soci-jalistų skelbiamasis mokslas, tą kiekvienas mato. Pagalios neiš-reikšta ten nei anarchistų doktrina (mokslas); tai greičiau Ameri-koje šiaip—taip užsilaikančiųjų «single-tax» iečių doktrina. Kad autorius nepažįsta nei vieno iš apkalbamų mokslų, tai faktas. So-cijalizmas juk mokina, kad turi buti panaikinta netik specialinės pirmenybės, bet ir privatiška nuosavybė ant įrankių (visviena, ar tai būtų dirbtuvė, ar tai gamtos turtai), kuriais gaminama žmo-nėms reikalingi dalykai; su tomi ir anarchistai—komunistai su-tinka, bet ne toliau. Nes anarchistai skelbia, kad draugija turi susiorganizuoti į draugijas, pagal kiekvieno žmogaus skonį, ir jei kam—nors nepatinka kurios—nors draugijos rėdymasis, tai gali pats sau kitą draugiją susiorganizuoti. Socijalistai gi mokina, kad visi reikalai, kurie apėina visą arba didelę dalį draugijos, turi buti pa-imiti valdžios rankosna ir surėdyti taip, kad visai draugijai ant naudos išėitų, o ne tik tulos pavienėms vienutėms. Anarchis-tai—Individualistai visai nieko bendro neturi su panaikinimu prie-žasties viso pikto, t.y. išliuosavimu darbininkų kliašos iš—po algi-nės vergovės, bet tik kalba apie panaikinimą valdžios. Rodosi, prie šių pastarųjų anarchistų arčiausia stovi ir minėto L.Ž. tilpu-sio straipsnio autorius, kuris vienok da ir pats nežino, kokį anarchizmą jis pripažįsta. Pagalios tai jis ir elgiasi, kaip tikras anarchistas, ir jam todėl nesvarbu, koks yra tas anarchizmas—komuniz-mas arba anarchizmas—individualizmas, byle tik jis gali pasakyti, kad skelbia anarchizmą. To tai ir užtenka: kiek anarchistų, tiek ir anarchistų «mokslų, paremtų ant moksliskų pamatų».

Kitas dalykas. Anarchistai sako, kad vienutė yra draugijos pamatas, o ne abelna draugijos organizacija. Šitą tvirtinimą ir ml-

nėto straipsnio autorius paima. Vienok tą nonsensą net geresnie-jie anarchistai—komunistai atmeta. Pavyzdin, P. Kropotkinas savo «Anarchist Communism» aiškiai pasako, kad pamatinė prie-žastis, kuri privers vienutėms kuoptis į organizacijas, tai bus eko-nominės sąlygos. Tą patį jis patvirtina ir savo «Raspadienije so vremennago stroja», taipgi ir J. Grave savo «La société mourante et l'anarchie». Pagalios, kaip galima svajoti, kad vienutė yra pa-matu visos draugijos, kuomet ji, vienutė, jau nuo pat užgimimo yra paduota valiai visos draugijos. Juk ne nuo katių užgimusio kudikio valios paeina jojo išaugimas, bet nuo draugijos, kuri jį au-gina. Tokios laisvės, kaip vienutės laisvė, visai nėra. Vienutė vi-sada yra paduota abelnoms drauginėms ir ekonominėms sąly-goms. Nuo pat lopšio iki grabui žmogaus gyvenimas paeina nuo sąlygų. Faktų tam netruksta. Paimkime nors ir musų intelligen-tiją. Kiek daug iš jų tarpo dėl duonos kąsnelio iš mėlinų buržujų buvo pavirtę į socijalistus? Taip va, K. Jurgelionis, J. Laukis ir kt. Taip va, Laukis vienu tarpu buvo socijalistu, paskui perėjo prie musų mėlinųjų tautininkų, o galų—gale jau anarchistas. Kas, ar ne ekonominės sąlygos priverčia juos prie tokio nepastovumo?

Trečias dalykas. Valdžia esanti bloga todėl, kad ji visada buvo bloga. Čion vėla minėtos L.Ž. išanginio straipsnio autorius pasirodo, kad netik nepažįsta priežasčių, kurios valdžias padaro blogomis, bet net nežino nei to, kad ir visi giliau mąstanti anar-chistai pripažįsta, kad valdžios buvo praeityje reikalingos, ir tik ateityje, kuomet ekonominės sąlygos persikeis, ir kada žmogui bus proga išsitobulinti ant tiek, kad jis mokės savo teises apginti nesu-varžant kitų, tik tuomet ir valdžios nereikės (žr. P. Kropotkin «Anarchist Communism», psl. 8.). Idėją, kad valdžios buvo seno-vėje neišvengtiniu apsiereikimu, pripažįsta net ir anarchistai—indi-vidualistai (žr. Victor S. Yarros «Free Political Institutions»). Bet ištikrųjų juk nėra pamato sakyti, jog valdžios bus negeros ateityje todėl, kad jos praeityje buvo negeros. Daug dalykų, kurie praei-tyje buvo negerai, dabar, kuomet žmonija suprato, kaip juos suvaldyti, jie neša naudą. Taip va, pirmiaus elektra nešė tiktai nelaimę, bet šiandien ji yra viena iš didžiausių žmonijos geradėjų. Ir valdžios buvo pavojingos patol, pakol viena kliaša valdė kitą, o kuomet kliašos bus panaikintos, tada ir nebus kaip vienai kliašai valdyti kitą, bet pergalėtojai—darbininkai tik patįs tvarkys savo reikalus, kurie tada ir bus visos žmonijos reikalais. Be to, valdžia socijalizmo laikuose nebus ta valdžia, kuri šiandien išdavinėja pri-sakymus ir įstatymus, bet atliks tik informacijų, statistikos ir re-kordavimo (užrašinėjimo) biurų darbus. Ji, žodžiu sakant, ne-valdys, bet atliks valdytojų (liaudies) nutarimus. Valdžia tuomet nebus valdymui ypatų, kaip kad šiandien, bet tvarkymui dalykų ir kontroliavimui išdirbystės, taip kad ji tikrai tarnautų žmonijai (žr. Fr. Engels «Umwälzung der Wissenschaft», psl. 267—268).

Ketvirtas dalykas. Pagalios minėto *Laisv. Žm.* straipsnio au-torius pripažįsta, kad anarchistams reikia kuoptis į organizacijas. Čion ir dingsta visa autoriteto nepripažinimo teorija. Juk, jei žmogus—vienutė sutinka prisidėti prie kokios—nors organizacijos, tai, reiškia, jis jau ir pasiduoda tos organizacijos autoritetui. Gal pasakys, kad tas nėra pasidavimu autoritetui, nes nei vienas ten nevaldo. Bet nesvarbu gi, kad ten žmogus nevaldo, bet svarbu tas, kad pristojantis, pristodamas, išsižada savo neaprubežiuotos veikimo liuosybės ir pripažįsta reikalingumą organizacijos. Kiek-vienoje organizacijoje gi yra savo tvarka ir disciplina, o tie daly-ka juk yra taipgi autoritetu. Nesvarbu juk, ar autoriteto pama-tu yra brutališka spēka, prietarai, ar morališki išvedimai: visvie-na tas lieka autoritetu. Tadgi anarchistai patįs negali išvengti autoriteto pripažinimo. Užteks to.

Ypatingi yra to bevardžio autoriaus argumentai apie socijaliz-mo netinkamumą. Pirmas jo argumentas tai tas, kad socijalizmo laikuose reikės, kaip kazarmėse, gyventi. Tokiais puse šimtmečio

senais argumentais tesinaudoja tik dvasiškija šiandien. Bet šiaip kiekvienas žmogus, kuris kiek-nors yra skaitęs apie socializmą, žino, kad socializmas žada didžiausią laisvę kiekvienai vienuitei josios protiškamjame lavinimesi ir išvystyme savo talentų.

Kitas argumentas tai, kad socializmo laikuose nebus teisybės ir mažuma bus po didžiumos vergija. Matomai, tokiems anarchistams jų laisvė taip brangi, kad jie geriau sutinka būti didžiumos valdonais, negu kad pasiduoti didžiumos norui. Pagal to autoriaus nuomonę, tai didžiama visada yra kvaila. Ir didžiama tai buvusi, «...kuri viduriniais amžiais nekaltus žmones ant laužų degino, ant ratų suko, pirštus ir sąnarius išnarinėjo ir nekaltas moteris skandino». Taip, didžiama tai buvo, kuri taip elgėsi tuose tamsiuose laikuose, bet juk ne ta didžiama turi būti tame kaltinama, bet tos vienutės, kurios per daugybę suktybių atsiekė galę ir laikė visą žmoniją tamsume ir žudė ir kankino kiekvieną, kuris išdrįso kitaip mąstyti, negu jos. Tos visos baisenybės tik ir įvyko, ačiu tam, kad žmonės da nesuprato, kaip vienutes pažaboti! Bet kada žmonės atsieks tą laipsnį, kad kiekvienas supras, koki yra jo rolė draugijoje, tuomet didžiama valdys ne gyvuliška spėka, bet protu. Jei mažumos pusėje bus teisybė, tai ji argumentais lengvai galės pertikrinti didžiumą. Atminti reikia tą, kad einama prie to bulumo, o ne grįžtama į tamsią praeitį.

Trečias argumentas — per atstovystės valdžią niekad negali išsireikšti liaudies noras. Čion minėto straipsnio autorius visai užsimerkia ir nenori pamatyti tą, kad socialistai yra tiesiog tie, kurie pasmerkia atstovystės valdžios garbinimą ir sako, kad nie kad per atsovus neišreiškiamo liaudies noras, todėl liaudis pati turi balsuoti ir sumanyti sau įstatymus, ir todėl reikalaujama liaudžiai inicijativa ir referendumas. Bet mūsų autorius to nesuprato. Mat, nebuk anarchistas; jam užtenka to, kad jis sako, jog baltas daiktas yra juodas, o kad jis ištikrųjų juodu nėra, tai autoriui nesvarbu.

Ketvirtas argumentas — socialistai esą įsitvėję kliasų kovą ir kas ne su socialistais, tai tas priešais socialistus. Taip, socialistai nenori jokio bičiuliavimosi su tais, kurie palaiko šį surėdymą. Tą gali atlikti gerai anarchistai. Socialistai yra revoliucionieriais ir su savo priešu nieko bendro neturi.

(Užbaigta seka.)

L.F. d' M.-R.

LABAI ABEJOTINAS TIKRUMAS.

GYVENAME tokioje gadynėje, kada viskas negera ir netikra neilgai gali tarpti tarp žmonių. Tas apsiereiškimas ir priverčia mus, kad mes kiekvieną dalyką, pirm negu paduosime naudojimuisi, gerai iš visų pusių apžiūrėtume, aptašytume ir pritalkytume prie naujos gadynės reikalavimų, kad jis galėtų atlikti tą užduotį, kokią jam paskiriame išanksto. Priešingai gi, įvestas naujas daiktas, neatsakantis paskirtam tikslui ar netinkantis gadynės reikalavimams, greit prastoja savo vertę ir esti išmestas iš vartojimo.

Iš to atžvilgio aš rašiau kritiką ant drg. Purvio straipsnio apie Pašalpinę Organizaciją, kuris tilpo *Kovos* N39. Rašiau, nurodydamas antrąją pusę to klausimo, ir aiškiai nurodžiau, kad ne viskas tame klausime taip puiku, kaip drg. Purvis nurodė. Rašiau todėl, kad nebutų taip aklaiviskas priimama be jokio apsvarstymo, podraug tikėdamas, kad ir kiti ims tą klausimą į rimtą apsvarstymą. Mano kritika iššaukė kontr-kritiką, nes drg. Purvis *Kovos* N42 vėla rašo, kritikuodamas mano argumentus ir nurodydamas neva tikrąją pusę naudingumo Pašalpinės Organizacijos.

Drg. Purvis nori prirodyt naudingumą pašalpinę org-jų, nori parodyt tikrąją pusę tojo klausimo, vienok jokiū būdu neatmuša

mano prirodytųjų argumentų; apsukdamas savo mintis apie juos ir pro juos, galų-gale net nepripažįsta jų argumentais.

Abelnai žvelgiant į tą kontr-kritiką, nuduoda, kad kalbama daugiau apie mano ypatybes, negu apie dalyką. Paprastai į tokius argumentų sumušimus visai neatsakoma. Vienok, jausdamas reikalingumą plataus apkalbėjimo apie Paš. Organizacijos sutvėrimo klausimą, stengsiuos da syki nurodyt jojo blogiasias puses, ir sykiu nurodysiu drg. Purvio nepamatuotus sumušimus.

Pirm visko turiu patėmyt, kad drg. Purvis neviską suprato taip, kaip mano buvo rašyta. Jis klausia, iš kur aš ištraukiau tą, buk drg. P. užmiršęs apie tikrąsias sužeidimo priežastis ir kas ištikrųjų privalo žmogų sušelpiti. Čia drg. P. nesuprato, kad aš ten kalbėjau apie sužeistąjį ir reikalaujantį pašalpos žmogų ir apie to žmogaus nežinojimą, bet ne apie drg. Purvio. Taigi bereikalingai man primetama išmislas.

Autorius kontr-kritikos ginasi, kad jis nėra davęs paš. organizacijoms rolės «žmonijos išganytojo». Čia aš jam privesiu jo žodžius: «...įsikurimas Paš. Organizacijos yra neišvengtinas. Musų pareiga yra rūpintis, kad naujoji organizacija būtų tikrai atsakanti mūsų, darbininkų, ekonomiškiesiems reikalams ir turinti už idealą visos darbininkų kliasos išliuosavinimą... Jei paš. org-ja bus tokia, tai ji netik sušels draugus... bet ir auklės kovotojus socialistų armijai, parodys kelią prie protiško išsiliuosavimo...» (Mano pabraukta. A.A.)

Iš drg. Purvio žodžių ir negalima buvo padaryti kitokio išvedimo, kaip tik paš. org. tai «žmonijos išganymas». Taigi kam čia man da išmislą primesti?

Rašydamas kritiką pirmiaus, pasakiau, kad paš. organizacijos kapitalistai organizuoja. Kad taip yra, tai mes matome iš šių dienų gyvenimo. Juk Francijoje viešpatauja ne socialistiška valdžia, bet grynai kapitalistiška. Ir ten parlamente priimta įstatymas apie darbininkų apdraudą, — ir da lengvesnėmis išlygomis, negu mūsų sumanytojai yra padavę, nes dalį mokesties valdžia ant savęs priima. Ir ką-gi mes matome! Darbininkai boikotuoja tą-ji įstatymą, kelia demonstracijas prieš jo įvedimą gyveniman! Juk, pagal drg. Purvio nuomonę, jie ten privalo prigulėt, nes tai «buvo pagerinimas! Bet ne. Jie supranta, kad tai tik vyliojimas, tik užmetimas kapitalistiškos meškerės, kad pritraukti prie savęs darbininkus, idant da ilgiau juos palaikyti ištikimybėje ir nežinojime. Yra ir daugiau pavyzdžių, kur kapitalistų steigiamą paš. organizacijos net su «demokratišku» valdymusi, kad tuo būdu atitraukti darbininkus nuo socialistų partijų. Bet nėra ko kalbėti apie tuos visus pavyzdžius, nes didžiausius pavyzdys yra visos šių dienų gyvenimas ir surėdymas, parodantis, kam naudingos paš. organizacijos; ir labai būtų keista, kad kuris-nors iš socialistų nematytų to pavyzdžio.

Drg. Purvis mane priskiria prie kairiųjų socialistų, kurie laikosi socialistų programos, ir sykiu randa mane taikioju (dešiniuoju) socialistu, nes aš einas į kompromisus su kapitalistais, kadangi sakau, kad aš ir visi socialistai to norėtų, kad darbininkai būtų užlaikomi ir šelpiami tų, kuriems dirbame. Arba kitaip: šiandien darbininkai dirba kapitalistams (ar kapitalistiškai valdžiai), tat kapitalistai ir rūpintis turi darbininkais; o kada jie dirbs sau (visuomenei), tai jie patįs (ar visuomenė) save šelps ir užlaikys. Taip sako ir socialistų programos, ir taip drg. Purvis sako. Vienok jis randa, kad aš sutinku bičiuliuotis su kapitalistais. Pasirodo, kad drg. Purvis pats pastato argumentą, jį kritikuoja, ir paskiaus sako, kad aš pats sau priešginiau jąs. Jis primeta man atkaklumą, vienok nepajudina mano kritikos pamatų, prirodant tikrai mano klaidą; tik nori, kad aš ir visi aklaivai pripažintų tą, ką jis sako. Juk taip išcina žmonių nuomonių monopolicija!

Tačiaus atsikreipkime į pačią susielpimo idėją. Praeitą syki

avo mintis apie juos lentais.

oda, kad kalbama ką. Paprastai į to-

Vienok, jausdamas organizacijos sutvėri- blogiasias puses, ir užsimus.

is neviską suprato ur aš ištraukiau tą, riezastis ir kas iš- suprato, kad aš ten s žmogų ir apie to- taigi bereikalingai

ra davęs paš. orga- am privesiu jo žo- išvengtinas. Musų butų tikrai ats- lams ir turinti už- ei paš. org-ja bus *šes kovotojus socia- vimo...*» (Mano pa-

aryti kitokio išve- . Taigi kam čia

paš. organizacijas matome iš šių die- socialistiška val- ate priimta ista- esnėmis išlygomis, resties valdžia ant- kai boikotuoja tą- gyveniman! Juk, lėt, nes tai «buvo ik vyliojimas, tik- rti prie savęs dar- dėje ir nežinojime. jama paš. organi- o būdu atitraukti- kalbėti apie tuos- sas šių dienų gy- s paš. organizaci- istų nematyty to

jalistų, kurie lai- taikiuoju (deši- su kapitalistais, i, kad darbinin- e. Arba kitaip: pitalistiškai val- kais; o kada jie- enė) save šelpis ir- aip drg. Purvis- otis su kapitalis- mentą, jį kriti- liaužas. Jis pri- ritikos pamatų, visi aklaip pripa- monių monopoli-

ą. Praeitą sykį

aš jau sakiau, kad didžiausios ir pažangiausios pašalp. organizacijos neaprėps visų darbininkų. Toli gražu negali visi prigulėt prie jų. Priežastį to nurodžiau tada taipgi. Nurodžiau taipgi ir tą, kad ir prigulinti neesti atsakančiai sušelpiti. Prieš mano argumen- tus drg. Purvis pastato savus, butent: žmogus, nusilaužęs koją, ne- gali taip greit sugyti ir jis daug daugiau ištraukia sirgdamas iš su- sišelpimo išdo; taipgi jis sako, kad retą žmogų terasi, kuris bėgyje 10 metų nesirgtų. Čion priverstas esu, kaip sakiau, pažvelgti į patį susišelpimo principą.

Duokime sau, aš esu išdas organizacijos, o grupa žmonių jos nariais. Aš juos pasišaukiu visus ir sakau: «Dėkite į mano kiše- nių pinigų, o kada jus patiks kokia nelaimė, aš jus sušelpsiu». Gerai, sumanyta — padaryta. Pasitaiko nelaimė, ateina nelaimin- giejie ir aš atiduodu jų įdėtus pinigus. Ar aš turiu pretenziją pa- sigirti, kad tuos nelaimingus sušelpiau? Ne, nes aš daviau tą, ką jie padėjo pas mane. Reiškia, aš (paš. org-ja) neesu jokių gera- dėju ir jokio gero nepadariau. Bet da yra kita nuomonė, butent: paš. organizacija daugiau išduoda, negu jon prigulintis yra įdėjęs. Gerai. Ateina trečia dalis visų nelaimingų. Aš, pagal priimtas taisykles, išmoku jiems daugiau, negu jie yra įmokėję, nes jie la- bai nelaimingi. Išmoku tiek pinigų, kiek yra įmokėję du trečda- liai visų narių. Lieka da išde įmokestis vieno trečdaliao narių. Nelg trukus ateina kiti du trečdaliai narių, bet aš jau išde betu- riu įmokestį tik vienam trečdaliui. Tokiu būdu pasilieka trečda- lis narių be pašalpos, ir nors aš (org-ja) bučiau geriausios širdies, vienok daliai nelaimingų negali suteikt pašalpos. Kodėl? Už- tai, kad kiti paėmė daugiau, negu įdėjo, kitaip sakant, pasinau- dojo kito kišeniu. Štai pamatai paš organizacijos! Ir ką čia gali gelbėti jų nora pažangiausią pakraipa ir ar matoma čion kelias prie ekonomiškio ir protiškio *darbininkų išsiliuosavimo*? Ar tai nėra tik vien drg. Purvio hipoteza?

Pagal drg. P. išvedimą, mano argumentas, kad nevysi darbi- ninkai dėl stokos ištekliaus gali prigulėt prie paš. organizacijų, neišlaikąs kritikos. Sako, jeigu taip, tai ir prie socialistų partijų negalima prigulėt. Pagal drg. P. taip, bet, pagal mano nuomonę, išeina kitaip, nes aš žinau, kad mes nesulauksime, kad visi žmonės prigulėtų prie soc. partijų, bet soc. programas aprėpia ir tuos, ku- rie nepriguli ir socializmo laikuose bus jie aprupinti. Organiza- cijoms, kurių šelpia tik narius, visai neapeina neprigulintiejie darbininkai, nors jie butų nelaimingiausi. Antra, jeigu darbinin- kas mato sau naudą ir gerumą, tai jis pasišvenčia iš paskutiniųjų tam gerumui. Užtai, kurie tik supranta savo kliasos reikalus, pa- švenčia paskutinį grašį savo kliasos partijai; tiejie, kurie gali pri- gulėt tik prie vienos kokios org-jos, o supranta darb. kliasos reikalus, jie išsirenka socialistų partiją; už negalinčius, bet sup- rantančius savo reikalus darbininkus soc. partijos atsako, t.y. už- tenka, kad laike rinkimų balsuoja už soc. partijas. Taigi mano argumentas išlaiko drg. Purvio kritiką.

Kad paš. organizacijos nėra ramsčiu kapitalistiškojo surėdy- mo, drg. P. to neprirodė, nors ir juokiasi iš mano argumentų. Iš- niekur taip gausiai negauna apmokėti visoki dykaduoniai, kaip iš paš. organizacijų. Ir niekam paš. organizacijos nėra tokia duosni karvutė, kaip dvasiškijai. Čion drg. Purvis prirodė, kad kunigai irgi tveria partijas, tai, girdi, nejaugi mes netversim partijų, kad kunigai jas tveria? Tačiau drg. P. užmiršta, kad visos partijos, išskyrus socialistų partijas, yra šių dienų partijos sykiu su viso mis draugovėmis ir paš. organizacijomis. Kokia tik iš šiandieni- nių, t.y. kapitalistiškųjų partijų, nepaims į savo rankas valdžią, visvien prie tos partijos galės tarpti ir paš. organizacijos. Socija- lizmo gi laikuose jos bus nereikalingos. Jeigu mes dabar sutver- tume paš. organizaciją, tai ji sektų visų kitų pėdomis, išimant jei bent vidurinio valdymosi formą. Bet forma mažai atsiliepia ant visuomenės. Taigi knigų ir kitokių panašių gaivalų partijos yra

tveriamos tam, kad palaikyt kapitalistiškos valdžios ratą, o soci- jalistai tveria partijas tam, kad paimt į savo rankas valdžią, kuri pervers iš pamatų šio pasaulio surėdymą. Štai dėlko mes tveriamo socialistų partijas, nežiurint į tai, kad jas tveria kunigai ir kapi- talistai. O paš. org-jos juk nepervers šiandieninio surėdymo; tai- gi drg. Purvio sulyginimas nepamatuotas.

Mes žinome, kad socialistų partija yra partija ateities. Ji iki šiol visuomenės gyvenime, abelnai, neveikė; ji dirba, organizuoja- si, platindama savo idėją, koncentruoja savo spēkas į vieną didelę mašiną, kurios veiksmas gyvenime bus matomas tik po Socijališkai Revoliucijai, bet šiandien jos veiksmas pilnoje prasmėje negali at- siliepti ant gyvenimo pagerinimo. Taigi bereikalingai drg. Purvis primeta man nesupratimą istorijos bėgio, kada aš sakau, jog paš. organizacijos eina tvirtyn, o darbininkų padėjimas blogyn. Aš istorijos bėgį gana suprantu, bet tojo supratimo nemaišau ten, kur jis netinka, nelyginant tam diskusantui, kuris pasakė: «Jei nori žinot, ką socialistai padarys gero — skaityk geografiją!» Taip, aš galiu ir dabar patvirtint, ką pirma pasakiau, nežiurint į tai, kad drg. P. mane vadina nesuprantančiu. Paš. organizacijos pilnai veikia šiandien ir kasdien jos veikia vis daugiau, vienok darbinin- kų padėjimas eina blogyn. Soc. partijos nors ir veikia, bet jos vei- kia savo viduje, visas gl jų veiksmas visuomenės labui yra ateityje. Užtai bereikalingai drg. P. kaltina socialistų partijas, kad ir jos gyvuoja ir auga, o nepagerina darbininkų buvio. Argi galima kaltinti pečių už nešildymą, jeigu jis nekurinamas? Pridursiu da- tą, kad drg. P. prisilaiko grynai reformistiškų pažvalgų, jeigu, ži- nodamas kapitalo istorijos bėgį, žinodamas, kad kapitalo koncentracija privedė visuomenę prie subankrutlįjimo, jieško tam vaistų net pašalpinėse organizacijose...

Keistai išrodo, kad drg. Purvis ir vėla sumaišo paš. organiza- cijas su unijoms ir ekonomiška kova. Taipgi keista, kad pašalpi- nėje organizacijoje jis randa vykdymą bent vieno punkto gyvenim- ano iš socialistų programo. Ne, paš. organizacija neįvykdo nei vieno punkto gyveniman iš soc. programo, todėl kad paš. org. šel- pia darbininkus tik tuom, ką jie buvo įdėję į jas. Reiškia, jie pa- tįs save susišelpia, be jokios organizacijų malonės. Socialistų pro- grame to nėra.

Tarp paš. organizacijos ir ekonominės kovos yra didelis skir- tumas. Kas per ekonominė kova paš. organizacijose? Juk ten kova tik su savo kišenium! Ar tą galima yra vadinti ekonomine kova? Kas-kita yra profesionalinės darbo unijos. Ten rišamasi yra dėl to, kad iškovoti nuo darbdavių geresnes sąlygas visokiais prieinamais budais. Tiesa, ir ten šelplama darbininkai iš savo iš- do, iškilus straikui ar užėjus bedarbėms, bet tai yra išėmimai ir jas negalima užtai vadinti pašalpinėmis, ir todėl paš. organizacijų negalima lyginti su unijomis. Ir tik darbo unijas tegalima vadinti ekonominėmis organizacijomis, ir tik su unijų pagelba galima vyk- dyti gyveniman nors dalį kokio punkto iš soc. programo. Todėl socialistų pareiga yra artintis prie unijų ir tvirtinti jas, *nes tik darbas ir socializmas teprirings mums ateitį*. Taigi ne sergančių ir mirstančių aprupinimas iš jų pačių kišeniaus yra ekonominė kova, bet sujungimas darbo spēkos į vieną kruvą kovoje su darbdaviais, dėl išgavimo sau geresnių sąlygų.

Butų da daug ko pasakyti apie paš. organizacijų mažą vertę ir kenksmingumą, bet užteks ir pirmiaus pasakyto. Aš sakiau, kad aš negaliu prieštintis organizavimui paš. org-jų, nes tas priguli nuo žmonių ūpo, o prieš ūpą negalima eiti. Vienok į jų naudą žiu- riu labai skeptiškai, ir, kaippo socialistas, pasakau, kad mes, žadė- dami ką-nors visuomenei, butume atsargqs, ar išpildysime savo žadėjimą.

Vlsgl esmu lioksmas, parašęs aną kritiką. Juk ir drg. Purvis progresuoja: jau jis į paš. organizacijas žiuri ne kaipo į darbinin- kų išganyką, bet kaipo į budą pagelbėjimo kovoje už socializmą...

Nemažas skirtumas! Taigi pirmąją poziciją jau apleido, nors ir ginasi nuo to. Lauksim gi toliaus: gal pranyks ir visos iliuzijos, kurios nelabai tinka tikriems socialistiškiems gaivalams. Ateitis parodys, ar taip jau lietuviams neišvengtina pašalpinė organija. Ir turiu da pridurti, jog nurodoma tikroji pusė klausimo yra labai abejotina, ir kad iš drg. Purvio kontr-kritikos nepamačiau aš savo klaidos, nes jis jos neprivodė, taigi pasilieku prie pirmųjų savo tvirtinimų.

A. Atgaja.

Chiniečių judėjimas.

Viena iš didžiausių ir viena iš skurdžiausių viešpatijų — tai Kinija. Nei viena viešpatystė nėra taip tirstai apgyventa, kaip Kinija. Ten ant kiekvieno ketvirtainio kilometro*) 130 gyventojų, kuomet Francijoje ir tai ant ketvirtainio kilometro tik 70 gyventojų.

Chiniečiams truksta vietos jau ant sausumos, pertai jie gyvena ant vandens. Daugelyj vietų ten galima atrasti pastatytus čielus kaimus ant vandens; kitose vietose, kur žiemos laike neužšala upės, šimtai seniausių laivų stovi apsistojusių ant amžinų inkarų ir tuose laivuose gyvena chiniečių pačios su vaikais, o vyrai esti iškeliavę svetur ant uždarbių. Šiuose laivuose sykiu gyvena ir naminiai gyvuliai: žąsės, antys, juodosios kiaulės ir kt. Tas pats miegamasis ir valgomasis kambarys kaip žmonėms, taip ir gyvuliams. Sykiu su kiaulėmis voliojasi purvyne vaikai. Yra ir čielos upės, užstatytos plaukaučiais kaimais. Gi žmonių maitinimasis neapsakomai blogas. Beveik tročia dalis gyventojų pusbadžiai gyvena. Valdžia visokiomis taksomis be saiko apkrauna liaudį. O ir be to chinietis darbininkas teuždirba tik apie 4c. į dieną.

Pati Kinijos įstatymdavystė, visa ta sutrunėjusi tvarka, yra atgyvenusi savo amžiaus dienas. Baisiai netikęs surėdymas priverstė darbininkus bėgti į užsienius. Iki šiam laikui išeivių chiniečių skaitoma visose viešpatijose arti 25 milijonų. Tai armija tamsiausio proletarijato!

Nežiurint į tai, kad chiniečiai patys neturi vietos savo tėvynėj, bėga svetur jieškoti duonos karnio, ten mes surasime prisikimšusių visokių parazitų, dykaduonių kaip iš Amerikos, taip ir iš Europos; ypač ten viešpatuoja ilgaskverniai, kurie, kryžiais apasikorę, liepia chiniečiams į viršų žiūrėti ir iš ten laimės laukti, o patys jų kišenių krausto.

Ilgai chiniečiai kentė ir laukė, patys nežinodami, ko, bet vargas priverstė ir juos galvoti apie save. Pradėjo ir jie bruzdėti ir reikalauti geresnio buvio. Valdžia, matydama, kad pradeda darbininkai bruzdėti, kad jie gali greitai numesti nuo savo sprando tą nepakeliamą jungą, pradėjo darbininkus bovoti ketinamais palengvinimais. Darbininkai buvo pradėję nudžiugti. Viena buržuazijos dalis reikalavo nuo valdžios palengvinimo liaudžiai dėlto, kad bijojo liaudies sukilimo; kita gi dalis, ideališkesnė, manė, jog reikia ir šiap jau pagelbėti liaudžiai.

Pasipykė iš visų pusių, nuo visokių luomų, prašymai, kad duoti Chinijai konstituciją; atbudo ir studentai, kurių pirmiau nebuvo girdėti, taipgi atsirado ir socialistų partijos, kurios pradėjo darbuotis. Vieną prašymą padavė žymūs tuzai, visi karališkos kilmės, kunigaikščiai ir t. p., reikalaudami įvedimo konstitucijos; net savo krauju pasirašė!

Tuomet buvo išleistas įsakymas, kad parlamentas bus sušauktas 1913 m. Mat, manyta, kad tuom ir galima bus nuraminti liaudį — ji išsižiojus lauks 1913 metų. Bet judėjimas ėjo savo keliu. Matydama, kad liaudis nerimsta, pasiskubino valdžia — apskelbė, kad parlamentas bus sušauktas lapkričio mėnesy šiu metų.

*) Kilometras turi apie 169 sieksulus.

Bet ir tas nenuramino. Ir štai laudis su ginklu rankoje sukyla, taip kad net sostui grėsia galas.

Nuo Kinijos parlamento, kaip jis dabar yra, negalima nieko laukti. Jis pastatytas ant lygių pamatų su Rusijos дума. Jis taipgi gali tik svarstyti, o ne spręsti. Apart to, bus da «Pagelbinis Rumas», panašus į Rusijos Valstijos tarybą, kuris susidės iš 300 ypatų. Ir štai kas į tą rumą turės įeiti! — kunigaikščių 10 narių, visų ministerijų valdininkų 100, karališkos giminės 5, milijonierių 10, o paskui da įvairių šakų biurokratija. Šis rumas bus augštesnis už parlamentą, o visus viršys karalius, kuris galės visus išvyti arba į kalėjimus sukišti.

Jau chiniečiai mato, kad toks parlamentas — tai tik apdumimas akių, ir naudos jokios negali atnešti. Tada tik parlamentas šiokią-tokią naudą galėtų atnešti, kad karalius ir jo pagelbininkai svarstyti, o parlamentas spręsti, o ne taip, kaip dabar, kad parlamentas svarsto, o karalius sprendžia.

V. Paukštys.

APŽVALGA.

Pittsburgė, Kan., kongresmanas drg. Bergeris surengė eilę paskaitų. Vietinis paskaitų biuras išgarsino jį, kaipo «svelką socialistą». Ant to drg. Bergeris pasakė:

«Socialistai stovi visur už tuos pačius principus, bet kiekvienoj šalyje kapitalistai ir jų laikraščiai tvirtina, kad socialistai kitų tautų yra geri, bet mūsų niekai».

Ne pro šalį būtų ir mūsų «patrijotams», lietuviškų socialistų «mokintojams», atsiminti drg. Bergerio pasakymą.

* * *

Romos kunigija buvo, yra, o gal ir visada bus demokratiško valdomosi priešū. Charakteristiškas šiame atvejuje yra kardinolo Gibbonso naujas išsitarimas:

«Duoti liūdžiai galybę panaikinti įstatymdavystės nusprendimus — reiškia įvesti niekingos minios įstatymus vietoje esančių pamatotų įstatymų».

* * *

Balsas iš Lietuvos. «...Nelaimingi tie mūsų kunigėliai; važiuodami Amerikon turbūt nesitikėjo likti nudemaskuotais... Giltinė papainiojo tą Adomą Kutrą...»

Molodec!

— Kad jį velniai, — turbūt mano sau kunigėliai...

Bet dieržyties (laikykites)! Paduos Kovą į teismą, pamatysite, kas jums bus. Vargu ne Sibiras... o pekla tai tikrai... Svilsite, prakeiktieji...

Sunku sukties nabagams įpuolus «cicilikų» burių.

Tarp kitų europiečių, kurie mus sveikina už kovą su Kauno «oberpolicemeisteriu», yra pp. Bartuševičius, iš Paryžiaus, ir P. Kovas, iš Šveicarijos, ir panelė Birmantaitė, taipgi iš Šveicarijos.

AMERIKA.

Otis iš kalėjimo.

Los Angeles. Gen. H. G. Otis, «Time» laikraščio savininkas, tapo paleistas iš kalėjimo, kur kelios savaitės atgal buvo pasodintas už begėdišką literatūrą, kurią spausdino savo

laikraštyje.

Kada jį paėmė į kalėjimą, tai jis ėmė nužemintai teisintis, aiškintis ir persiprašinėti per savo laikraštį prieš publiką. Los Angeles miesto teismas, kaip žinoma, yra labai draugiškas linkui gen. Otiso, todėl ir susimylėjo ant nabago.

Gen. Otis buvo patalpintas vienoje kameroje su vienu valkata ir vienu vištvgiu. Kada tuodu dažinojo, kad tai gen. Otis, nevidonas brolių McNamarų ir darbo unijų, tai juodu iškilmingai jam pasakė, jog su juo nesisėkės ir nesi-draugaus, nes tai peržemas žmogus.

34 m. kalėjimo už pirklybą merginomis.

New York. Pagal teisėjo Foster'io nuosprendį, tulas Philip Solow galės pasėdėti kalėjime apie 34 metus už pirkliavimą merginomis, kaip sako, už pirkliavimą «baltomsiomis vergomis». Mat, jisai žvejodavo merginas ir pristatydavo jas paleistuvystės namams. Solow yra nuteistas ant 10-20 m. kalėjimo ir užsimokėjimo \$5000 pabaudos. Jeigu negalės užsimokėti, tai už kiekvieną neužmokėtą dolerį turės sėdėti viršaus po vieną dieną kalėjime.

Taftas už biznį

Chicago, Ill. Taftas, berinkdamas sau balsuotojus, užsuko ir į Chicago. Laikė prakalbą. Joje išsitarė: «Aš geriaus sutikčiau, kad man dešinę ranką atkirstų, negu trukdyti biznį. Tuli politikieriai trukdo biznį, kelia kovą prieš trustus, bet jie tai daro daugiausia dėlto, kad gauti daugiau sau pritarėjų iš nesusipratusios liaudies. Aš gi visomis pajie-gomis remsiu biznį».

Paskiaus pasakė, kad jis persekiojās trustus, jeigu jie peržengia šalies įstatymus; ir pasigyrė, kad geležinkelius jau «suvaldę». Geras tai suvaldymas, kad valdžia vis da turi mokėti geležinkeliams už krasos siuntinių pervežimą kelis syk daugiau, negu mokama už privatiškus siuntinius.

UŽRUBEŽIS.

CHINIJOS REVOLIUCIJA. Valdžia jau visai negali tikėtis ginklu užgesinti revoliuciją. Revoliucionieriai, užimdami miestą po miestui, provinciją po provincijai artinasi prie šalies sostapilės Pekino, kuris jau tik 300 viorštų atstu nuo revoliucionierių kariu-menės. Nedyvai todėl, kad valdžia jau pradeda taikytis su revoliucionieriais. Valdžia pasiduoda liaudies parlamento reikalavi-mams. Taip, parlamentas pareikalavo, kad kelių ministeris Sheng Hsuan-Huai būtų atstatytas ir užmuštas; ir valdžia jį atstatė, o mirties jis išvengė tiktai ačiu užsistojimui Vokietijos, Francijos ir Anglijos konsulų. Paskni jis pabėgo į Tien-Tsin, kur jį priglaudė svetimų šalių konsulai.

Revoliucionieriai taipgi nori taikytis, bet reikalauja, kad tuojaus būtų įvesta konstitucija su parlamentu iš liaudies atstovų; kad būtų panaikintas augštesnysis parlamento rumas, susidedantis iš karališkos šeimynos dykaduonių, valdininkų ir didžiųjų kapitalistų; kad ministerija būtų sustatyta iš pasitarnavusių liaudžiai žmonių ir kad ant visad būtų prašalinta iš ministerijos karaliaus

giminės; kad būtų atleista visiems politiškiems prasikaltėliams ir dabartiniams revoliucionieriams ir kad ministerių pirmininku būtų paskirtas gen. Yuan-Shi-Kai, kuris yra atsižymėjęs savo prog-resiiviška politika.

Valdžia atstatė gen. Yin-Tchang nuo vadovavimo vald. armijos. Valdžia skiria už savo armijos vadą gen. Yuan-Shi-Kai, tačiau jis nenori apsiimti ir tęsia, laukdamas susitaikymo.

Li Yuen Heng, revoliucionierių vadas, pranešė visų šalių konsulams Hankow'e, kad jį skaitytų už prezidentą Chinų respublikos.

Revoliucionierių rankose randasi šešios provincijos ir 16 didelių miestų, tame skaitlinje ir Kantonas. 15,000 revoliucionierių pergalejo 21,000 valdžios karių; kelis tukstančius pastarųjų užmušė, o 5000 vald. karių perėjo į revoliucionierių pusę; vald. kariuomenė paliko daug ginklų.

Kitas skyrius valdiškos kariuomenės buvo revoliucionierių sumuštas ties Hankowu. Sulyg pranešimų, revoliucionieriai nuo vald. kariuomenės atėmė daug ginklų ir skrynią su \$750,000.

Valdžiai kaipir negalima atvežti kariuomenę prieš revoliucionierius, kadangi šie turi užėmę 300 mylių Pekino-Hankowo geležkelio ir turi tvirtas pozicijas apie geležkelius. 6000 vald. karių atsakė eiti ant Hankow'o prieš revoliucionierius, reikalaudami, kad valdžia tuojaus duotų šaliai konstituciją. Daug jureivų ir keliatas kariškų laivų perėjo pas revoliucionierius.

Valdžia pasigiria, kad jos kariuomenė išmušusi apie 3600 revoliucionierių praeitos savaitės susirėmimuose. Vienok, sulyg kitų pranešimų, revoliucionieriai daug daugiau išnaikino vald. karių. Valdžia gesinimui revoliucijos nori pasiskolinti \$15,000,000 nuo belgų ir francuzų kompanijų. Parlamentas labai protestuoja prieš tai. Nes, jeigu valdžia gautų tą paskolą, tai revoliucionieriai, galima laukti, pradėtų žudyti svetimtaučius Chinijoje. Revoliucionieriams lengviau gauti pinigų, negu valdžiai — jiems žmonės labiau užsitiki.

TRIPOLIS. Laikė bombardavimo miesto Tripolio, italų šu-viais buvo keli desėtkai žmonių užmušta ir apie 4000 sužeista ir suardyta daugelis namų. Pačių italų žuvo apie 400 karių.

Italijos orlaiviai įvaro išgastį ir turkams, ir jų padėjėjams arabams. Šaudymais negali orlaiviams užkenkti. Arabai bėga į gilumą šalies, užkasdami savo turtus žemėna. Turkai taipgi traukiasi į vidurį šalies. Orlaiviai atlieka italams didelę tarnystę; su jų pagalba lengvai galima iširti padėjimą prieš kariuomenės ir visą apielinkę. Turkai su arabais buvo užpuolę ant miesto Tripolio. Užpuolimas buvo labai smarkus, vienok italai jį atmušė, paklodami daug turkų ir arabų.

Pagal italų kariškojo teismo nuosprendį, tapo sušaudyta kelios dešimtys arabų už tai, kad užpuldinėjo ant italų kariuomenės ar kėlė maištą prieš italus. Italai turi suėmę kelis šimtus arabų už tokius prasikaltimus, ir jiems visiems grasina sušaudymas. Vokietijos konsulato raštininkas, paeinantis iš Fezzano, taipgi, sulyg kariškojo teismo nuosprendžio, tapo sušaudytas už tai, kad jis užmušęs italų karių priešais Vokietijos konsulatą. Vokietija ne-užganėdinta iš tokių skaitlingų žmogžudysčių, atliekamų italų, ir reikalauja, kad Italija pasiaiškintų iš to, kad užmušė Vok. konsulato žmogų. Ir ištikro, italai pažymi pradžia savo viešpatavimo Tripolyje dideliu, barbarišku žiaurumu, nors ir pačią dabartinę karę jie pradėjo visai barbarišškai, galvažudingai užpuldami ant Turkijos, neikię nemąščiusios apie karę.

Italija pranešė kitoms viešpatystėms, kad jos skaitytų, jog visas Tripolis randasi ne po Turkijos valdžia, bet po Italijos. Pastaroji ketina užimti Turkijos salas ant Egejinų marių. Tuomi Italija nori parodyti, kad Turkijos pasipriešinimai yra bergždi. Italai dalina arabams javus apsisėjimui laukų, manydami tuomi patraukti juos prie savęs.

Italai varžlai cenzuruoja žinias apie savo nepasisekimus ir apie turkų spėkas. Bet necenzuruoti pranešimai parodo, kad vėlesniuose susirėmimuose tarp turkų ir italų visgi krito keli šimtai pastarųjų ir kad turkai artinasi prie miesto Tripolio su 60,000 pulkiai apginkluotų kareivių. Turkai mušasi labai smarkiai su tikėjimiskiu užsidegimu, ir da visai riestai gali išeiti italams. Ligšiol mušinose daugiau krisdavo turkų, negu italų tiktai dėlto, kad italų ginklai buvo tobulesni.

MEXICO. Sukilimai vis da nesiliauja. Sukilėliai po vadovyste Zapatos turėjo smarkų kelių valandų susirėmimą su valdžios kariūnėmis ties miestu Milpa Alta, 30 mylių nuo miesto Mexico, sostainės. Beveik visa Milpa Alta tapo išgriauta zapatistų dinamitu ir ugnia.

Chinų valdžia per savo ministerį čia reikalauja, kad Mexico tuojaus išmokėtų Chinijai \$3,000,000 už 600 chiniečių, kurie buvo užmušti laike Meksikos revoliucijos; ketina pradėti karę su Mexico, jeigu neišpildys reikalavimo. Havanoje stovi tam tyčia Chinijos šarvuotis, gatavas eiti ant Meksikos, kaip tik jam ministeris palieps. Mexico neturi jokio kariško laivyno, taigi jai butų riestai.

DARBININKU GYVENIMAS.

CHICAGO, Ill. — Ponia Emma McManigal, pati Ortie McManigal'io, melagingo liudytojo prieš brolius McNamaras, jieško persiskyrimo nuo savo paties. Ji prirodo, jog jis paleistuvavo su prostitutėmis ir šiaip jau zemos doros moterimis. Ji taipgi prirodo, kad jis buvo nežmoniška žiaurus linkui jos — mušdavo ją, koliodavo ir medžiagiškai slipnai teremdavo, praleidinėdamas pinigus nedoroose draugijose. Galiaus, parsisamdęs Burnsui, jos pats reikalavo, kad ji liudytų apie jį ir «Times» buto ekspoziją taip, kaip Burns jai liepė.

Dadar ponia McManigal pagarsino įdomias žinias apie savo vyro ypatą.

Štai ką ponia McManigal liudija apie savo vyrą:

Budamas da vaiku, McManigal persikirto sau galvą į sudužusio indo šukę; jis paskui panašiai dusyk susizeidė sau galvą; vienąsyk, jam bedirbant, krito ant jo galvos didokas rastgalys, kuris apsvaigino jį ir sykį, kokius tai daiktus bevinduojant augštin, pasileido sunkus lenciugas ir pramušė jam galvą.

Anot ponios McManigal, ačiu tiems susizeidimams, jis tarpais įpuldavo į malancholiją (dvasios nupuolimą, liudėjimą). Tokiais tarpais jis išsivajodavo apie laukiančias jį baisias nelaimes, kaltindavo pačią neištikimybėje. Neretai prisieidavo jai jieškoti nakvynės pas kaimynus, negalint pakelti užpuldinėjimų ir koliojimų iš vyro pusės.

Dusyk jis buvo teisiamas už vagystę, bet, užsistojant pačiai, tapo tik sykį ir tai lengvai nubaustas.

Birželyje 1910 m. Ortie McManigal parsisamdė W. J. Burnso detektyvų agenturai, nuo kurios gaudavo po \$7.00 į dieną. Jis turėjo atlikti tulus nešvarius darbus ir mesti dėmę už juos ant unijinių darbininkų.

12 balandžio šių m. Ortie McManigal ir J. B. McNamara tapo suareštuoti. McManigal buvo susikalbėjęs su detektivu Burns, kad jį areštuotų, kaipo McNamarų bendradarbiu dinamitavimuose. Kada McManigal buvo pasodintas kalėjime South Chicagoje, Burnso detektivas Smilley atvezė poniai McManigal laišką nuo jo. Tas Smilley buvo žinomas poniai McManigal, kaipo vagis ir sukčius, ilgoką laiką prasėdėjęs kalėjime. McManigal savo laiške pačiai «prisipažino», kad jis dinamitu suardęs Llewellyn geležinę dirbtuvę mieste Los Angeles. Jis taipgi tame laiške sakė, jog detektivas Burns užtikrinęs, kad McManigal nebus nubaustas, bet, atpenč, jis bus gausiai apdovanotas iš didžios sumos, kokią gaus Burns, jeigu McNamaros bus pasmerkti.

Atlyginimą McManigal turėjo gauti, užsibaigus bylai. Ir McManigal prižadėjo stovėti už Burnus prieš brolius McNamaras, išpildant visus Burnso įsakymus. Paskui, su patarimu McManigalio, detektivai reikalavo nuo ponios McManigal, kad ji daleistų jiems padaryti kratą jos bute. Tie detektivai grasino poniai McManigal kalėjimu, jeigu ji nepaliudyta, ko jie ir jos vyras reikalavo. Jie nedavė jai ramumo nei dieną, nei naktį, vis to paliudijimo reikalaudami.

Tuomet jos vyras pradėjo siuntinėti jai laiškus iš Los Angeles kalėjimo. Juose jis įkalbinėjo poniai McManigal, kad visame kame pilnai užsitikėtų detektivui Burnsui; kad Burns esąs didžiausias žmogus Suvienytose Valstijose; kad jis valdąs valdžią ir kontroliuojąs visus Californijos valstijos teismus.

Detektivas Burns kvietė ją atvykti į Los Angeles, ketindamas jai apmokėti visas kelionės lėšas; pasamdyti jai pūkų namą ir daleisti pas ją lankyti jos vyrui ir gerai medžiagiškai aprupinti ją, iki pasibaigs McNamarų teismas.

McManigal jai nuolatai rašinėjo laiškus, šaukdamas į Los Angeles, ir jinai savo pinigais tenai nukeliavo. Nuo pat valandos jos atvykimo į Los Angeles, pristėjo prie jos detektivai, gražiuoju ir piktuoju reikalaudami, kad paliudytų tai, ką Burnso detektivai jai buvo įsakę. Jie reikalavo, kad ji paliudytų, jog ji žinojusi apie «Times» buto suardymą, apie ką ji nieko nežinojo. Reikalavo jie ir daugiau melagingų paliudijimų.

Paskui detektivai akyse jos vyro reikalavo, kad liudytų, kaip jie norėjo. Jai atsisakant melagingai liudyt, jos vyras žvėriškai ėmė grumoti jai, prikišdamas savo kumštį jai prie veido. Tokiais varginimais poniai McManigal buvo įvartyta nervų liga ir ji turėjo netrupą laiką pragulėti ligonbutyje, kur irgi neturėjo remybės — vis detektivai šnipinėjo ir landė pas ją. Burns pirma išmokino jos vyrą, kaip jis turi atlikti savo «išpažintį» apie tai, kad jis dinamitu ardydavęs namus, dirbtuves ir tiltus, pastatytus neunijinių darbininkų. O po tos išpažinties pas McManigal į kalėjimą nuolatai atsilankydavo Burnso detektivai ir mokydavo, kaip jis turi liudyti teisme.

Kaip poniai McManigal pranešta, Burns gaus \$200,000, jeigu broliai McNamaros bus pasmerkti. McManigaliniui žadama atsakantis atlyginimas iš tos sumos už melagingą, bjau-

rią «išpažintį».

LOS ANGELES, Cal. — Netikėtai atsirado naujas liudytojas, kad «Times» butas ištikro galėjo būti suardytas per gazo eksploziją.

Buvo pašauktas į Grand Jury B.W. Clark, malkų pardavėjas. Paklaustas, ką jis mano apie priežastį eksplozijos «Times» bute, Clark atsakė, jog jis tiki, kad «Times» buto eksplozija atsitiko iš priežasties išstrukusio gazo užsidegimo. Jis pasakė, kad už dienos prieš eksploz. jo sunus net visą bloką atstui nuo «Times» buto užuodė aštrų gazo dvokimą.

Kapitalistas Nelsons, kuris tvirtai buvo persitikrinęs, buk McNamaros esą kalti, likosi nepriimtas į Grand Jury, ačiu karštam pasipriešinimui McNamarų advokatų. Vienok teisėjas Brodwell nusprendė, kad į Grand Jury tinkančios ypatos, kurios mano, jog «Times» butas tapęs dinamitu suardytas. McNamarų advokatai darys viską, ką gali, kad tik nebutų priimama į Grand Jury ypatos, tikinčios, buk «Times» butas buvo dinamitu suardytas. Nes gazo eksplozija yra svarbiausias punktas apgyneime McNamarų.

McNamarų apginėjai, idant darodyti, kad «Times» butas buvo gazo eksplozija suardytas, pastatydins mažą (minijatorinį) namelį, panašų į «Times» butą. Tame namelyje, tokioje-pat proporcijoje ir padėjime, kaip «T.» bute, bus padaryta stulpai, lubos ir kitos svarbesnės budavojimo dalys ir gaminės dudos. Paskui bus ant to namelio parodyta, kaip galėjo atsitikti «Times» bute eksplozija. Bet skundėjų pusė reikalauja, kad ir jai būtų galima dalyvauti pastatyme namelio.

Kiek teisybės yra pas teisėją Brodwell, pasirodo iš to, kad jis tuojaus atstato kandidatus į Grand Jury, jeigu šie mano, jog «Times» buto eksplozija atsitiko iš priežasties gazo. Tarp kitų už tokį manymą atstatytų buvo ir scijalistas Walter L. Coward, nežiurint to, kad pastarasis ypatiskai tyrinėjo eksplozijos priežastį ir todėl turėjo pamatą savo manymui. Be to, Brodwell neprileidžia nei vienos ypatos, kuri neturi nejudinamosios nuosavybės, į Grand Jury.

Detektivas Burns renka «darodymus», kad Amerikos Darbo Federacijoj esąs slaptas ratelis, kuris «atlieką» panašius darbus, kaip McNamaros. Burns primetė Debsui, buk šis samdąs žmones, kad Burnsą užmuštų. Burns, norėdamas, kad sustotų aukos plaukusios apgynimui McNamarų, melagingai pagarsino, buk McNamarų apgynimui suaukauta \$1,000,000. Clarence Darrow, pirmiausias McNamarų advokatas, paketino duoti \$20,000 labdarangiems tikslams, jeigu Burns darodys, jog jis teisybę pagarsino. Nes ištikrųjų McNamarų apgynimui suaukauta viso tik \$400,000, tuo tarpu kaip McNamarų kaltintojai jau išleido apkaltinimui \$1,200,000.

McManigalį, esantį kalėjime, lanko fabrikantai ir didieji biznieriai, neša jam gėles ir cigarus ir, žinoma, liepia jam nebijoti, kadangi jį remia didieji biznieriai — šios šalies tikri valdonai.

Bekasant vietą fundamentui naujo skverninio buto, sta-

tomo buto prie «Times», eksplodavo dinamitas, kuris buvo užtaisytas sudraskymui uolos. Nuo eksplozijos išbryėjo langai antrojo pusėj gatvės. Gi per eksploziją, už kurią J. B. McNamara yra kaltinamas, nei vienas langas antrojo pusėj gatvės nesutruko. O pagal detektivų išvedimą, tai anoje eksplozijoje buvę daug daugiau dinamito sunaudota. Pastaroji netikėta eksplozija duoda gerą punktą McNamarų apgyneimams, kurie tvirtina, kad «Times» buto eksplozija atsitiko iš priežasties gazo.

CLEVELAND, Ohio. — Kriaučiai pralaimėjo straiką: neteko pinigų. Grįžo į darbą su minčia sekantį rudenį iš naujo straikuoti.

CARBONDALE, Ill. — Teisėjas Wright uždraudė, kad nebutų pardavinėjama Illinois Central geležinkelio straikuojantiems darbininkams soc laikraštis «Chicago Daily Socialist» ir pagrasino nubausti jo pardavinėtojus. Iš priežasties to uždraudimo, «Chicago Daily Soc.» ėmė da labiau plplatintis tarp straikečių ir straikečių prijaučiančių piliečių. Straikeriai žino, kad minėtas teisėjas pasielgė prieš Suvienuotų Valstijų įstatymus, ir atvirai skaito tą laikraštį ir da jį platina.

IŠ DRAUGIJŲ GYVENIMO.

Darbininku judėjimas Vokietijoje.

Europa dabar pergyvena didelio bruzdėjimo dienas. Reta savaitė tepraeina be žinių apie kokį-nors didelį straiką tenai. Kuone kas savaitė esti kokia darbininkiška demonstracija, kuone kas savaitė ateina žinios iš Europos apie kokį nors socialistų laimėjimą, pergalejimą politikos lauke. Paminti ir išnaudojamieji darbininkai galop pamato savo galybę, ir drąsiai ir narsiai atakuoja tvirtoves priespaudos ir tyronijos. Ir niekada pirmiaus liaudis nebuvo taip neužganėdinta, niekada pirmiaus ji nebuvo taip gerai susiorganizavusi ir niekada pirmiaus ji nebuvo taip susipratusi ir pasiryžusi bloktiis pirmyn, idant laimėti pergalę, kaip dabar.

ORGANIZACIJOS.

Turbut, Vokietijoje randasi geriausiai susiorganizavęs pulkas tos didžios tarptautinės darbo armijos. Vokietijos darbininkai kantriai ir ištvėriantiai budavoja savo politiškas, ekonomiškas ir apšvietos organizacijas; jie budavoja jas, nežiurint ant baisių kliučių, kurias nuolat sutiko iš kapitalistiškos valdžios pusės, ir dabar jie turi pavyzdgingiausių, galingiausių darbininkišką judėjimą pasaulyje; tą judėjimą visų kitų kraštų darbininkai laiko sau už pavyzdį.

POLITIŠKAI EKONOMIŠKAS LAUKAS.

Politikos lauke Vokietijos darbininkus atstovauja Socialistų partija, kuri turi 836,000 užsimokančių narių; tame skaitliuje yra 107,000 moterų. Ir pastaraisiais rinkimais

Soc. partija gavo 3,250,000 balsų.

Ekonomiškame lauke Vokietijos darbininkus reprezentuoja (perstato) darbo unijos, kurios turi į 3,000,000 narių. Apie 2,275,000 tų darbininkų yra «Laisvose» darbo unijose, kurios dirba ranka į ranką su Socialistų partija. Tos unijos turi savo puikius «darbo šventnamius» (darb. rumus) beveik kiekviename didesniame mieste. Tie darbo šventnamiai tarnauja, kaip centrai socialistų ir organizuotų darbininkų veikimui. Yra darbo šventnamų, lėšuojančių po \$500,000 suvirš.

Apart Socialistų partijos ir unijų, Vokietijos darbininkai įkurė galingą kooperativišką judėjimą, kuris jau turi 1,151,000 narių ir 3,545 krautuves. Tos kooperacijos užlako 19,000 darbininkų, kurie dirba prie lengviausių unijinių išlygų; kooperacijų metinė apyvarta siekia \$108,000,000. Jos išdirba savo nuosavose dirbtuvėse ir kepyklose produktų ant \$15,000,000.

SPAUDA.

Socialistiška ir darbinikiška spauda išleidžia 81 dienrašį, desėtkus unijinių žurnalų ir tuzinus savaitinių ir mėnesinių laikraščių, pašvęstų auginimui socialistiško ir darbinikiško judėjimo. Tulos iš tų spaudos įstaigų yra tarp geriausių visoj Europoj. Pavyzdin, išleistuvės: «Hamburg Echo», «Berlin Vorwaerts» ir «Stuttgart Metalinių Darbininkų Žurnalas» turi naujaisią ir puikiasią spaudos mašineriją Vokietijoj, ir užlako šimtus unijinių spaustuvių darbininkų dirbančių prie patogiausių unijinių sąlygų.

SOLIDARIŠKUMAS-VIENYBĖ.

Bene įstabiausias apsiereišimas Vokietijos darbininkų judėjime bus vienybė, kurioje įvairūs elementai sykiu dirba. Socialistų partija padeda darbo unijoms, o unijos padeda Socialistų partijai, ir unijos ir Soc. partija padeda augimui kooperativiškų bendrovių.

Vienok nei viena organizacija nemėgina užvesti savo viršininkavimą kitoje. Socialistų partija išdirba taktiką, kuri geriausia aprupintų darbininkų reikalus politikos lauke, o unijos rupinasi tuomi, kaip geriausia aprupinti darbininką ekonomiškame lauke. Socialistų partijoj vieni nariai ypatingai spiriasi ant to, kad tuojaus būtų vykdomas galutinas socialistiško judėjimo tikslas — visuotinas panaikinimas kapitalistiškos išdirbystės sistemos ir įvedimas socialistiškos, kooperativiškos išdirbystės sistemos; — kiti gi partijos nariai ypatingą domą atkreipia į greitą, neatidėtiną pagerinimą darbininkų buvio, šaukia: geresnės darbininkams apsaugos, geresnių darbininkams įstatymų, geresnių ir prieinamesnių butų darbininkams. Darbininkų unijose tas-pat: vieni yra šalininkais tokios taktikos, kiti kitokios. Bet visų Vokietijos darbininkų pripažįstama, kad politiškus klausimus turi išrišti politiška organizacija. Tokiu budu, Vokietijos darbininkai išvengia tų visų nesupratimų tarpe unijų ir Socialistų partijos, kurie ir dabar da nėra pranykę Amerikoje. Amerikoje, mat, kiekvienoje organizacijoje netrūksta tokių vadovų ir vadovukų, kurie mano, buk tai jų priedermė kišti į kitų organizacijų reikalus, nurodyti joms tikslus ir vis-

ką, kas jiems gerai neišrodo, savaip kritikuoti. Vokietijoj irgi apkalbama įvairių organizacijų taktika, bet taikiai ir šaltai, be noro šeimyninkauti svetimoje ukėje.

APŠVIETA.

Da yra kita butinai pastebėtina ypatybė Vokietijos darbininkų judėjime — tai didelis gerbimas apšvietos. Nėra pasaulyje darbininkų judėjimo, kuris būtų «darbinikiškesniu», negu Vokietijoje, bet vienkart nėra pasaulyje netik darbininkų judėjimo, bet ir jokio kito judėjimo, kuris atiduotų didesnę pagarbą mokslui, apšvietai, kulturai, negu Vokietijos darbininkų judėjimas. Vokietijos darbininkai neglamonėja tos svajonės, kad kokis didis vadovas arba desėtkas didžių vadovų galėtų juos išgelbėti nuo kapitalizmo, bet jie paguodoja savo gabiuosius vadovus ir gabių savo judėjimo žmonių nuomones. Ir jie nedaro atskyrimo tarp savo vadovų, kilusių iš darbininkų kliasos, ir vadovų, kilusių iš kitų kliasų. Todėl pas juos nėra kvailo pasistengimo padalinti Soc. partiją į «intelektualus» ir proletarus. Priešingai, norima padaryti visus partijos narius ir, abelnai, darbininkus «intelektualais». Tam tikslui yra steigiami paskaitų biurai ir apšvietos organizacijos, o partijos laikraščiai stengiasi darbininką lavinti visapusiškai.

GALYBĖ.

Savo nuveikimais Vokietijos darbininkų klias darodė, kad ji turi galę ir teisę valdyti Vokietiją. Vok. darb. klias budavoja tobuliausia politiška ir ekonomišką miazų organizaciją iš visų, kokias kada pasaulis matė; Vokietijos darb. klias kelia apšvietą, kultūrą ir materijališką gerbuvį tarpe liaudies minių; ji išdirba puikius, savim pasitikinčius piliečius su tvirtu charakteriu ir augštais idealais. Nėra jokios abejonės, kad Vokietijos darbininkai laimės tą kovą, kurią jie veda, kad įkurus socialistišką ir pramoninę demokratiją. Jie laimės, nes yra praktiškais idealistais, dirbančiais sutartyje su įstatymais draugininės evoliucijos; nes jie turi neperlažiamą pasiryžimą, narsumą, drąsą, savęs susivaldymą ir apšvietą, suvienytus su puikia politiška ir ekonomiška organizacija.

K O R E S P O N D E N C I J O S .

ATHOL, Mass. Spalio 22 d. čia buvo parengtos prakalbos draugystės «Aušros Bromo» ir SLRKA. 110 kuopos. Kalbėtojai buvo kviesti: p. Jeroševičia ir jo pagalbininkas, kaip buvo pagarsinta plakatuose. Bet pagalbininkas nepasirodė, tik nežinia iš kur atvažiavo p. Norkunas, kuris visai nebuvo pagarsinimuose.

Norkunas pirmas ir išėjo kalbėti. Persistatė publikai, jog jis gerai mokėjęs draugysčių reikalus sutvarkyti. Iš jo kalbos negalima buvo suprasti jokio mokėjimo, kadangi kaip greit spėjo išsižioti, taip ir užsilipo ant sprandų «Keleiviui» ir «Kovai», nesidriovėdamas šlykščiausius žodžius pavartoti;

Vokietijoje
taikiai ir

ietijos dar-
tos. Nėra
ininkiškes-
netik dar-
is atiduotų
rai, negu
darbininkai
as arba de-
apitalizmo,
vių savo ju-
mo tarp sa-
vų, kilusių
engimo pa-
n. Priešin-
lnai, darbi-
mi paskaitų
aščiai sten-

asa darodė,
darb. kliasa
ių organiza-
s darb. klia-
j tarpe liau-
piličius su
okios abejo-
kurią jie ve-
kratiją. Jie
is sutartyje
ri neperlau-
dymą ir ap-
iška organi-

rengtos pra-
110 kuopos.
gelbininkas,
ininkas nepa-
as, kuris vi-

atė publikai,
ti. Iš jo kal-
kadangi kaip
Keleiviu ir
is pavartoti;

jau Lietuvos piemenis rimtesnę kalbą vartoja, ganydami ban-
dą, nei kad katalikiški «telegentai»

Po jo kalbėjo p. Jeroševičia apie stovį SLRKA. Tas
truputį rimčiau kalbėjo, nors ir teko socialistams, bet ne
tiek daug. Priminė, kad viešos bylos yra išmokėtos: našlėms
našlaitėms ir davatkom.

Po tam išėjo vėl p. Norkunas, ragindamas ignoruoti soci-
jalistus. Ir vėl jis be jokios logikos apdrabstė pirmeiviškus
laikraščius purvais. Pasisakė jis, kad buvęs socialistu, tik
nezinia, į kokį socializmą jis tikėjo, turbut į Maiziaus.

M. V a s i l i u s k a s.

BELETRISTIKA.

Senas Vincas.

TAUTIŠKAS MITINGAS.

Feljetonas.

Šiame feljetone davatkos, minyškos, kandidatės į minyškas ir kunigo gas-
padinės ženklina tam tikrus mūsų „patrijotiškus“ laikraščius. Lietuvaite ir
keliauninkas taipgi laikraščiai. Kitos ypatos — abiejų pusin bendradarbiai.
Mitingas perstato veikimą kun. Tumo ir Alšausko Amerikoje.

Susirinko Amerikos «visuomenė» ant prakalbų, kur bu-
vo pranešta, jog kalbės du naujai pribuvę iš Lietuvos didvy-
riai ir jos užtarytojai. Publikos prisirinko pilna svetainė:
daugiausia buvo davatkų, minyškų ir begalvių, vienok buvo
ir tokių, kurie turėjo ant savo didelių galvų po dvi ilgias
ausis.

Ant pagrindų pasirodė vienas didvyris, kuris stovėdamas
linktelėjo galva. Salėje kyla trukšmas: ploja delnais, trypia
kojoms ir šaukia: «Męs, mėš, mėš... lietuviai!» Didvyris, ku-
ris yra pagarsėjęs, kaip policijos šnipas, pradeda prakalbą:

— Męs esame Lietuvos atstovai! Męs steigiame mokyk-
las dėl jusų brolių Lietuvoj! Męs vajavojamės už jusų tėvy-
nę ir vejame iš jos burlokus, kurie, kaip kurmiai, knisa Lie-
tuvos žemę. O dėl jusų darome tokį—pat Ameriką Lietuvoj,
kaip kad šitas pagonimis apgyventas. Męs padarysim geres-
nį! Katalikišką Ameriką! Musų darbas, o jusų pinigai.
Męs... mėš... ricieriai, didvyriai. Mus Lietuvos narodas ant
rankų nešioja... Ar ne pravda?...

— Šiur, šiur! — sužia publika.

— Ką tai žnočija tas «šiur»? — teiraujasi šnipas.

— Tylėk, žiopoly. Tas žodis nieko nekenkia; sakyk to-
liaus, o dolerių bus, aš matau, — pašnibždomis jam į ausį
perspėjo jo sėbras.

— Šiur žodis tai žnočija, padėkim, jus sakote, kad
burlokai daro demičių Lietuvos žemei, tai mėš atsakome,
šiur daro — paiškino kalbotyra didelis Jurgis, kitaip vadi-
namas Jurgiūlordu.

— Taip, — tęsė toliau šnipas, — mėš pripirksime jums
dvarų, o jus parvažiaavę galėsite ponauti. Męs didvyriai!...
Męs...

— Meluoj! — pertraukė jo kalbą vienas skurdžius.

— Taip, jis meluoja, jis Rusijos policijos šnipas! —
pitarė jo draugė, jauna lietuvaitė iš Philadelphijos.

— Ar šitie vyrai meluoja? Jie ricieriai, didvyriai! —
žiurėk tu, maitele, kokie pienbūniai atsirado ir drįsta svete-
lius kolioti. Kiaulių ganyt, pašai, — koliojosi bedantė da-
vatka iš Chicagos.

— Aš irgi tikrinu, kad jisai Rusijos šnipas, — patvirtino
vienas keliauninkas iš Bostono.

— Kur policija, kazokai? Suareštuot jus, išvartį į Si-
birą! Pakart, sušaudyt maištininkus! — karščiaivos šnipas.

— Nesikarščiuok, brolyti, štai tavo laiška rašyti į šni-
pų įstaigą. Ar pažįsti jus? — paklausė vienas iš publikos.

— Tai tu pats šnipas, išgama tu. Tu tarnavai žandarų
kanceliarijoje, tautos ēdike, tu, — karščiaivos viena minyška
iš Brooklyno.

— Taip, iš jūdvių vienas net iš dirbtuvės areštuoda-
vo žmones ir nusamdydavo gaujas juodašimčių, kurie užpul-
dinėdavo ant laisvesnių žmonių, sudaužydavo jiems galvas ir
paduodavo policijai, kaip maištininkus, kurie da ir šiandien
sėdi kalėjimuose, — patvirtino vienas iš susirinkusiųjų.

— Meluojate, maištininkai! — atkirto bedantė davatka
iš Chicagos.

— Jie geri vyrai, — atsakė jauna kunigo gospadinė iš
Shenandoah.

— Kur policija? Pašaukit ją greičiau! — rėkė, drebė-
damas iš pykčio, šnipas.

— Kas atsitiko? — paklausė įpuolęs, dvesuodamas, po-
licistas.

— Tie maištininkai mus šmeižia. Imkite jus! — links-
mai, rodydamas pirštu, kalbėjo šnipas.

— O kas čia?... — laikydama rankoj pluoštą faktų, žim-
tai paklausė jauna lietuvaitė iš Philadelphijos.

— Aš jų negaliu areštuoti, jie teisybę sako ir faktus tu-
ri — paaiškino, eidamas lauk, policistas.

— Tai žnočijasi, šioj šalyj galima sakyt, kas tik ant lie-
žuvio užaina! — teiravosi šnipas.

— Jes sar, — patvirtino bedantė davatka iš Chicagos.

— O jus, driskiai, skarmaliai! Jus šunvotės ant sveiko
kuno! Aš nenoriu matyti jus, kvailiai, supuvėliai ir ru...
pu... Aš, mano žmonka, poni Marija, ir musų sunus, ponai-
tis Vladislovas, taip sako. Aš kvailys buvau, kad su jums
draugavau. Dabar gailiuosi, gailiuosi, gai-liuo-si! — liuo-
damas kumščia į savo krutinę, baigė savo karštus žodžius di-
delis Jurgis.

— Atlėidžiu jums, o ypač tau, didelis Jurgi, sunau ma-
no... Bet dabar dėkite aukas ant mokyklos ir nupirkimo dvarų.
Tau, didelis Jurgi—sunau, jau turiu nupirkęs dvarą pa-
čiam Kaune, ant vidurio rinkos.

Juo daugiau aukų, tuo didesni dvarai dėl jusų, mano
dideli ir maži vaikeliai. O jums, maištininkai — kilpa ant
kaklo! — paaiškino šnipas.

Pinigai žvanga, net svetainės langai trata. Šnipas su
savo sėbru vaikščioja ant pagrindų ir trina rankas iš džiaug-
smo, kad pinigų bus.

— Tėveli, mane nors už užveizėtoją paskirkite į tą di-

dello Jurgio dvara, — maldė K. J. Verksnys.

— Kad tu lyg ant maištininko atrodai, — teiravosi šnipas.

— Dovanokite! Aš dabar pats jiems spjausiu ant veido, — pasiaiškino K. J. Verksnys.

— Pažiūrėsiu, — atsakė šnipas.

Pinigus susidėjo į kelinių kišenių ir pasakė, «gerai».

— Dabar, kad valna šitoj šalyj sakyti, ką tik kas nori, tai aš jums pasakysiu, kad tas kunigas, kuris ten stovi ir nepriguli prie vyskupo: Jis yra arklys, kvailas, asilas ir prakeiktas. Jūs jo neklausykite ir muškite jį, kur tik nutversite, — pasakė šnipas.

— Žmogų nevalia išbjaurioti be teisybės ir faktų. Todėl aš tamistą areštuojau, — dėdamas pančius ant šnipo rankų, paaiškino policistas.

— O kiek kaštuos išsipirkti? — paklausė drebėdamas šnipas.

— Tukstantis dolerių, — atsakė policistas.

— Paleisk, štai tukstantis, man kvailiai daugiau sudės, — atsakė rimtai, duodamas pinigų, šnipas.

Rusijos šnipas su savo pagelbininku pasismaukė savo trumpus švarkus augštin, susikišo rankas iki alkūnių į kelinių kišenių, užsigrįžo užpakaliais link publikos, linktelėjo ir pradėjo žingsniuoti, kas-kart atsitolindami nuo susirinkusiųjų. Jų žvilgančių kelinių sėdynės švysčioja ant susirinkusiųjų veidų, it veidrodiai, atkreiptas prieš saulės spindulį.

Publika žiopsojo, išsižiojusi, it varna slieką prarijusi, ir žiurėjo į atsitolinančiuosius.

— Ei! Sugrįžkit, sveteliai, juk šiandien tautiškas mitingas! — sušuko bedantė davatka iš Chicagos.

— Man bižnis rupi, o ne jūsų tauta. Aš jį ieškau daugiau tokių kvailių, kaip jūs, o čion jų netruksta, — atsakė šnipas.

— Girdėjai?... — paklausė, kumštelėjus į pašonę bedantei davatka, jauna kandidatė į minyškas iš Scrantono.

— Dvasiška valdžia liepia juodviems taip daryti, — abejodamas atsakė didelis Jurgis.

Ir šiandien da tebežiopso ta publika. O mūsų dvi sesutės: bedantė davatka iš Chicagos ir minyška iš Brooklyno net per žiuronus žiuri į tas žvilgančias kelinių sėdynes ir ginčija, jog jie didvyriai, o ne šnipai.

O jauna kunigo gaspadinė iš Shenandoah ir kandidatė į minyškas iš Scrantono nežino, kurion pusėn krypti, tai tyli. Ir jeigu mės dabar jų visų keturių paklaustume, į katrą pusę žemė sukasi, tai jos kategoriškai atsakytų:

— Dabar žemė stovi ant vietos.

Ir vėl griebtūsi žiuronų, kad da sykį pamatyti tas žvilgančias sėdynes. O publika laukia, ką tos madamkės pasakys galiausia.

Aš gi patarčiau publikai skirstytis, nes dienos laike jų nieko gero nelaimėsime nuo tų madamkių.

SAJUNGOS REIKALAI.

Nuo 29 kuopos.

Kadangi visiems sąjungiečiams yra labai gerai žinoma, kad «business» organizacijos jau nuo seniai šlubuoja ir šiandien randasi keblame padėjime, kuris kartas nuo karto vien tik gamina skolas organizacijai, ir kadangi, pagal administracijos pirmesnę apskaitliavimą, knygvedžio urėdas turėjo pagerinti Sąjungos finansus, tai yra, sučėdyti tulą sumą pinigų kas mėnuo, vienok iš dviejų praėjusių mėnesių apyskaičių matosi suvisai atbulai — finansai žymiai puolė žemyn; atskaitos nebalansuotos ir «atviras laiškas sąjungiečiams» noroms nenoroms verčia daryti įnešimus. Įnešame, kad

1) Organizacijos «business» turi būti vedamas atskyriam nuo kitų Sąjungos reikalų ir pinigai, skyriami organizativiškiems reikalams, negali būti panaudojami «business» reikalams.

2) Kad nors į tris mėnesius sykį būtų talpinama pilna atskaita su balansu «Kovoje», t. y. inventorius, skolos ir įplaukos su smulkmenomis, nes dabartinis atskaitų vedimo budas greičiau panašus fikcijai ir toli gražu nevertas 40 dol. į mėnesį.

3) Sustabdyti algos mokėjimą knygvedžiui ir išmokėtus pinigus priskaityti prie skolos už sekretoriavimą drg. Purviui, nes tai yra nelegališkas urėdas ir saivališkumas, imant pinigų iš Sąjungos izdo už netobulą knygvedystę.

Org. J. Kačergis, izd. J. Žvingilas.

P. S. Surinktos extra mokesťis pasiliks kuopos izde, pakol neatsiras reikalas panaudoti organizativiškiems reikalams.

29 kuopos Sek. J. Kačergis.

Administracijos prierašas. Prie kai-kurių 29 kuopos įnešimo punktų reikia šį tą pastebėti.

Tiesa, kad «business» organizacijos yra ne geriausiame padėjime, bet tai jau nuo senesnių laikų. Bet netiesa, kad dabar Sąjunga gamina skolas. Gerai žinoma visiems, jog nuo Naujų (1911m.) padidintos išlaida, o vienok jau daug ir senų skolų išmokėta. Butų išmokėta ir daugiau, jei visi sąjungiečiai atliktų savo priedermę. Pavyzdin, 29 kuopą nori savarankiškai pasielgti — pasilaikydama extra mokesťį savo izde. Juk tai, draugai, yra laužymas visos Sąjungos referendumo. Taip negerai. Organizacijoj turi būti draugiškumas ir didelė vienybė, tuomet visas darbas bus daug pasekmingesnis.

Nežino 29 kuopa, kaip yra malonu būti Centre; kad pradeda skolininkai bombarduoti laiškais, tai nežinai žmogus nei ką sakyti. Norėtūsi visiems atlyginti, bet nėra iš ko, o tuom tarpu kuopos da nori net pas save pinigus laikyti.

Vienok da tik viena tokia originališka 29 kuopa atsirado, kitos visos pradeda pildyti referendumo nutarimą — už

simoka nutartą extra mokestį.

Abelaas Sąjungos finansinis stovis iš vasaros laikų da nesustiprėjo, nes vasarą visas biznis silpnai eina, bet jei sąjungiečiai sparčiau pradės atlikti savo priedermę — atsieis skolas už «Kovą», tuomet viskas pagerės.

«Kovos» Adm. A. Ž y m o n t a s.

Rajono reikale.

119 kuopa savo susirinkime, laikytame 15 d. spalio, po N.945 Greenbush gatvės, vienbalsiai nutarė sustiprinti Wisconsin rajoną, išrenkant naują valdybą ir pagaminant taisykles. Kad neaikvoti veltui pinigų, viršminėta kuopa pripažino nešaukti konferencijos, bet išreikšti savo užmanymus kuopos susirinkime ir jį pasiųsti rajono sekretoriui, kuris sutvarkys dalyką ir priduos Veikiamamjam Komitetui, o kopijas išsiuntinėti visoms kuopoms dėl nubalsavimo.

119 kuopos sek. S. J. D a r g u ž i s.

«Laisvės» išleistuvė pagarsino, kad nuo 14 lapkričio š. m. leis savo laikraštį dukart į savaitę. Linkime «Laisvei» geros kloties.

KLAIŲ ATITAIŠYMAS.

N42 «Kovos» yra pasakyta, «LSS. VII rajono atsibus 6 konferencija», turi but 9-ta konferencija. Org. M. Padolskis.

N42 «Kovo» buvo atspaudinta «Sušelpkite nelaimingą draugą Petrą J. Morkevičių», o turėjo but — Mackevičių.

Laiškai į Administraciją.

I

Gerbiamas drauge:—

Gavau nuo jūsų laikraštį «Kovą», kuris man labai patiko ir nemislinu niekadods apleisti ją skaitęs.

Su guodone G. Cascon, Maynard, Mass.

II

Gerbiamas Administratoriau:—

Cia prisiunčiu «Money Order» ir malonėkite siuntinėti man «Kovą» kol aš gyvensiu Amerikoje, tol nepamesiu skaitęs «Kovą», nes labai patinka man ji.

Su pagarba A. Grigaliunas, Coalgate, Okla.

Aukos, surinktos 29 d. spalio, LSS. 1-mos kuopos prakalbose dėl padengimo lėšų. Aukavo:

K. Tomkus—50c.; J. Uždavinis, J.P. Masionis, J. Mankus ir F. Motiejaitis—25c. Viso \$1,50, ir smulkių aukų \$7,15. Aukavusiems ir atsilankiusiems ačiu. 1-mos kp. Komitetas.

TEATRAS IR BALIUS parengtas LSS. 1-mos kuopos **Philadelphijoje**, kur bus statoma ant scenos labai juokinga komedija «NIEKO BE PRIEŽASTIES». Atsibus subatoje, 4 diena lapkričio, New Academy Hall, 523-25 So. 4-th St. 8 val. vakare. Įžanga su rūbų pasidėjimu 15 c.

Nuoširdžiai kviečia visus Komitetas.

Teatras ir ballus parengtas LSS. 137 kuopos, atsibus subatoje, 4 d. lapkričio, Turner Hall, 168-170 Kensington

Ave. Kensington, Ill. Pradžia ant 7.30 val. vakare. Bus statoma 4-rių veiksmų drama «**Kalnas ir Abelis**». Bus prakalbos, dainos, deklamacijos ir šokiai. Įžanga 25 c. ir augščiau.

Visus širdingai kviečia Komitetas.

LSS. 155 kuopai. Drangai! Dėlko taip miegate? Jokio jusų balso negirdėt. Buvau pasiuntęs jums VIII rajono nominacijų ir balsavimo blankas, rinkimui rajono viršininkų, bet jokio atsakymo negaunu. Meldžiu atsiliiepti į rajono sekretorių.

J. Kuzmickas, 1627 Dickson St., Chicago, Ill.

LSS. 82 kuopos mėnesiniai susirinkimai buvo laikomi kas antrą nedėdienį, dabar bus laikomi kas antrą Subatą kiekvieno mėnesio, 8 val. vakare. Sekantis susirinkimas atsibus 11 lapkričio, 27 Hudson Ave., Brooklyn, N. Y. Nepamirškite ateiti, nes yra daug svarbių reikalų.

Sek. P. Repečka.

LSS. 116 kuopa rengia prakalbas, kurios atsibus Nedėlioje, 5 d. lapkričio, po pietų. Kanuso svetainėje, ant Chene St., kampas Ferre Ave. Kalbės geri kalbėtojai ir deklamatoriai. Širdingai užkviečiam visus lietuvius.

Komitetas.

LSS. 136 kuopos susirinkimas atsibus 5 d. lapkričio, S. R. svetainėje, prasidės 3 val. po pietų. Neužmirškite atsilankyti, draugai, nes turime atsieteisti už organą ir daug kitų svarbių reikalų randasi.

Komitetas.

Brangus drauge! Mikolas Pešina. Neužmiršk mauęs, nes matai kokiame padėjime esu. Kaip galint eik prie dalyko, nes ir jum buvo reikalas, tad turi, drauge ir mane atsimint. Lauksiu su meile. P.J. Mackevičius, 81-83 E. Merold St., Gardner, Mass.

LIETUVIŲ SOCIALIZISTŲ SĄJUNGOS ISLEISTOS KNYGOS, KURIAS KIKVIENAS SĄJUNGIETIS BUTINAI TURĖTŲ PERSKAITYT IR PLATINT.

1. Politiskas minių straikas.....	8c.
2. Kūdikų vergija «laisvoje» Amerikoje.....	5c.
3. Kovotojų Giesmės.....	15c.
4. Priėkus Engels.....	15c.
5. Moters ir politika.....	15c.
6. Kunigai, bedieviai ir socijaldemokratai.....	10c.
7. Darbininkų spauda ir jos priežastis.....	10c.
8. Valstybė ir socijalizmas.....	10c.
9. Ateities surėdymas.....	15c.
10. «Trimitas» (dar spaudoje).....	75c.
11. Darbininko sveikata.....	10c.
12. Socijaldemokratų mokslo pamatai.....	20c.
13. Prasikaltimai ir Prasikalteliai.....	10c.
Netikėtai, 3-jų veiksmų komedija.....	10c.

APART ŪIA PAMINĖTŲ KNYGŲ «KOVOS» ADMINISTRACIJOJE — KNYGŲ SANKROVOJE GALIMA GAUTI VISAS KITAS KNYGAS, KOKIOS TĲK YRA IŠLESTOS LIETUVIŲ KALBOJE.

«K O V A»

1815 E. MOYAMENSING AVE., PHILADELPHIA, PA.

:: Mokyklis būt barberiu ::

Galima išmokti per 4 ar 6 nedėlias. Kasnoja tik \$30. Mes duodame nočynas. Tas amatas geras visam sviete. Būsi savo bosu. Apie daugiau rašyk arba ateik . . . . .

Nosokofs' Barber School
1405 Penn Ave.,
Pittsburg, Pa. Dept. K

PARDUODU LAIVAKORTES

Ir siūnčiu pinigų. Atleku visokius spaudos darbus. Užrasau lietuviškus laikraščius. Turiu agentūrą apsaugos nuo ugnies. Priimu pinigų taupintui. . . . .

P.M.KAITIS
narys 81 kp. LSS. ir 15-os wardos Soc. Partijos
1607 N. Ashland ave., Chicago, Ill.

Keystone Phone Main 14-28.
Bell Phone Lombard 2506 A.
Dr. Phillip ROVNO
423 Pine st. PHILAD., PA.
Priėmimo valandos:
Nuo 10 ryto iki 3 P.M. Nuo 6 iki 8 vak.
Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

Rusiškai-Amerikoniškai LINIJA

Vienatine be persidimo tarp Amerikos ir Liepojaus (Rusija).

8 1/2 d. Rotterdamą	11 1/2 d. Liepoją
III Klesa \$31.00	III kl. \$33.00
II Klesa 45,00	II klesa 47,00
I Klesa 52,00	I klesa 62,00

Reikalaujant smulkesnių žinių kreipkitės pas mūsų agentus arba pas Generališkąjį agentą.

A. E. Johnson & Co.
Gen. Pass. Agent
27 Broadway New York.

Knygėlė ūkėsystės popieroms

Arba kaip tapti Suv. Valst. piliečiu. Pats vardas jau atsako už ją, todėl daug nereikia aiškinti. Prekė tik 25c. Reikalaujantiems daugiau, nuleidžiama nuošimtis. Atsišaukite į «Kovos» Administraciją.

„Jus mane išgelbejote“!

taip rašo išgydyti žmonės, «kaip kiti daktarai ir visoki vaistai negalėjo išgydyti».

Aš AMBRAZEJUS STAKNEVIČE, prišunčiu Philadelphia M Klinikos glauam daktarui padėkavę už geras liekarstas kurios nustumdė nuo manęs ligos akmenį, ką slogino per kelis metus, nes pirmiau didžiausi akademikai daktarai iš New Yorko gydė o visi jie negalėjo pagelbėti. — o Philadelphia M. Klinika į trumpą laiką sveiku padarė ir tikiu būti sveiku visada. Per tai žiūjū Klinikai ilgą gyvavimo ir vielesis lietuviams, kurie serga, kad kreiptųsi į Phil. M. Kliniką, kuri tikrai gerai tarpauja ir sergantiems sugrąžina sveikatą už ne brangiai. Ambr. STAKNEVIČE, Fulton County, Norrie Ill. Box 102.

GUODOTINAS DAKTARE: Šiuomį danešu, kad dar nū pusę liekarstų nesuvartojavu, o jau esu sveikas ir daugiau gydysis nereikalauju. Širdingai dėkavojū už gydymą ir labai geras liekarstas. Dabar dirbu mainose. Jurgis Bacevičė, Box 5, Rush Run, W.Va.

GUOD PONE: Apturėtas liekarstas suvartojavu, — jos yra labai geros, nes nuo varginamos ligos galvos, krutinėje skaudėjimo išgydė, nes ant visos sistemos dabar jaučiuosi gerai sveikas. Esu labai dėkingas. Tony M at a š k e v i č, 117 Plumpton st. Washington, Pa.

Labai daug padėkavonų už išgydymą nuo visokių ligų, Philad. M. Klinikas turi kaadėnų. Kaip kiti visoki daktarai neišgydo, tai šitas Klinikas ir tiems sugrąžina sveikatą. — be pello, be pjanstymo, be operacijos, — vienok su tikrome, geroms liekarstoms, kurias tik ganta ir mokslas išduoda, kaip Amerikoje, taip ir iš Europos.

KAM SIRGTI IR VARGINTIS LIGOMS, KAD TEISINGAI GALI BŪT IŠGYDYTU

nuo įvairių ligų kaip slaptų, taip ir kitų, kurios užgula, kaip iš viršaus taip ir viduriuose kūno, kaip šviežiai užpuolančių taip ir nuo apsenėjusių, kurios tik suteikia nesmagumą ir skaudėjimą, KAIP VYRU taip ir MOTERU nesveikumas. BŪSI IŠGYDYTAS, atsilankyk, o jei toli gyvenai, tai aprašyk nesveikumas—ilgą lietuviškoj kalboje, o apturėsi rodą, pagelbą ir tinkamai sutaisytas šviežias liekarstas iš geriausių medikamentų, kurios gali išgydyti. NEAPSIRIK, NESUKLYSK, bet visada ateik, ar rašyk ant šito adreso:

THE PHILADELPHIA MEDICAL CLINIC
1117 Walnut Street Philadelphia, Pa.
VALANDOS: Nuo 10 iki 4 po piet. Nedėloj nuo 10 iki 3. Vakarais Utarninke ir Subatoj nuo 6 iki 8 valandai.

Kiekvienam Sąjungos draugui reikalingi.

Gražus prie laikrodėlio socialistiškas rėteželis su globu, broliškai sveikinančios dvi rankos arba su švyturiu ir socialistišku parašu. Preke už vieną 25c. Socialistiški ženkleliai visokių gatunkų: paprasti—preke 5c, paausnoti—25c; daugiaus imantiems nuleidžiamas nuošimtis. Reikalaudami sluskit pinigų krašos ženkleliais arba Money Orderiu. „Kovos“ Administracija.

BUK VYRAS

50,000 KNYGU

Vysai Dykai Del Viru

Ta knyga yra stebuklinga ir siusta yra tyk del vyrų. Knyga ta prastais, suprastais žodžiais pasaka kaip gal atgauti vyriškumą, isigydyti nuo uznuodijima krauti arba sypili, nubiegima sieklos, patrotitu stypribe, pučkuz ir kitus išmietus, negromulavima, patrotitu stypribe, pylva, kiapenu, inkstu ir pusles ligas, ruma tizma, gonorrhoea arba triperi, naujai igautas lygas, strictura ir vysas vyrų lygas, gal buti išgidomas savam namuse privatiškai, slapta ir labai pygjai.

Ta, dykai igauta knyga, pasakis jums kodėl jus kentat ir kaip galeit galutinaj isigydyti. Knyga ta yra krautuvė žinios, katrus ture žinoti kožnas vedes arba nevedes vyras. Ta knyga yra parašita par Daktara, katras atsydave ilgo lajka tyrinejmu tu, specialisku lygu. Temykit, jog ta knyga yra siusta vysai dykal, užmokam už pačto, ing užpečetita konverta. Nesiusk nekokių pinigų, tyk parašik sava varda, ir adresa ant žemiaus paduotu kuponu, katru siusk mums šendena.

DYKAJ GAUTOS KNYGAS KUPONAS.

DR. JOS. LISTER & CO., L 903 22 Fifth Avenue, Chicago:
Godotinas Tamista: Pagal Tamistos prīzadiejmą, aš norlešju jog Tamista prisiusumei man vysai dykai vėna jusu knyga del vyrų

Vardas.....
Adresas:..... Steltas.....

Visuomenes, Kulturos, Politikos, Literaturos, Populiariškai-Moksliskas LAIKRAŠTIS

LAISVĖ

Nuo 14 d. lapkričio, 1911, eis 2 sykiu savaltėj

Kas užsirašys „Laisvė“ iki 14 d. lapkričio, tas gaus ją per istisus metus tik už \$1.50. Nuo 14 d. lapkričio „Laisvė“ prenumerata Suv. Valstise metams bus 2 dol., pusm 1 dol. Užrubežiuos — metams 3 dol., puem. \$1 50.

Ant pažiurejimo siunčiame vieną numeri DYKA! Užsirašant laikraštį arba turint kokius nors reikalus adresuokite taip: „LAISVĖ“ 242 West Broadway :: :: So. Boston, Mass.

“Look Out! You'd better take care of Yourself”

Galvos skaudėjimas, gerklės sope, skaudėjimai krutinėje, šonuose, pabrinkę muskulai ar kitoki slogų zenklai neineis i sunkų padėjima jeigu vartosi

Dr. Richter'io PAIN-EXPELLER

sulyg to, kaip yra nurodyta ant pakeliu; 25c. ir 50c. už bonką. Sergėk pamėgdžiojimū ir klastavimū, žiūrė tik kad butų Inkaras ir mūsų vardas

F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl St., New York
Richter'io Pillės yra geros nuo vidurių sukietėjimo. 25c. ir 50c.